

Glavni urednik
Ivica Miškulin:

Jedini način

Nastupajući nedavno na jednoj američkoj televiziji predsjednik Vlade Andrej Plenković djelovanje je državne vlasti tijekom ljetnih mjeseci ove godine nazvao strategijom kalkuliranog rizika.

Naš je stav da se radi o korisnom i jedino mogućem potezu u trenutnoj situaciji.

U najkraćim crtama, strategija kalkuliranog rizika sastoji se u donošenju odluke (tj. njezinu odabiru i provedbi) temeljene na procjeni da će upravo taj odabir dovesti do pozitivnog učinka, odnosno da će na kraju nastupiti stanje veće koristi u odnosu na početnu poziciju, tj. prije provedbe odluke. Važno je imati na umu da strategija kalkuliranog rizika nije posve dobrovoljna, tj. uglavnom se primjenjuje u (polu)iznuđenim situacijama. Također, strategija kalkuliranog rizika počiva na finoj ravnoteži emocija i hladne analize. S jedne strane racionalnu odluku nije moguće donijeti ni u stanju panike ni u stanju pretjerane samouvjerenosti, dok s druge odluka mora počivati na logici i hladnoj analizi svih raspoloživih podataka.

Vlada je pred ljeto ove godine odlučila prekinuti stanje zatvorenosti, a radi omogućavanja turističke sezone kao i obnove drugih segmenata gospodarskih aktivnosti.

Bilo je naime posve jasno da društveno zatvaranje ne može trajati beskonačno, u prvome redu jer je počelo ozbiljno prijetiti financijskoj stabilnosti države. Pritom postojeće epidemiološke mjere nisu odbačene, nego su u nekim slučajevima promijenjene, u nekima doradene, a u nekima uvedene posve nove. Umjesto neizdrživog nastavka politike zatvorenosti, dakle, Vlada se upustila u rizik otvaranja. Odluka je donesena nakon niza razgovora i konzultacija s mjerodavnim stručnjacima, analize domaće i međunarodne situacije...

Krajem rujna ove godine valja zaključiti da je potez Vlade bio i pravodoban i koristan. U aspektu zaštite života, broj je zaraženih blago porastao, ali ni izbliza toliko da dovede do nagloga rasta smrtnosti niti u tolikom opsegu da neka područja učini visokorizičnim. U aspektu gospodarske koristi, uspjeli smo ostvariti polovicu prošlogodišnjih noćenja, a i drugi su segmenti ekonomskih aktivnosti uspjeli preživjeti. Valja na kraju istaknuti još jednu činjenicu. Koronavirus za čovječanstvo i dalje predstavlja veliku nepoznanicu, tj. situaciju s kojom nismo dovoljno upoznati. Stoga će i svaki idući korak Vlade nužno biti neka vrsta kalkuliranog rizika.

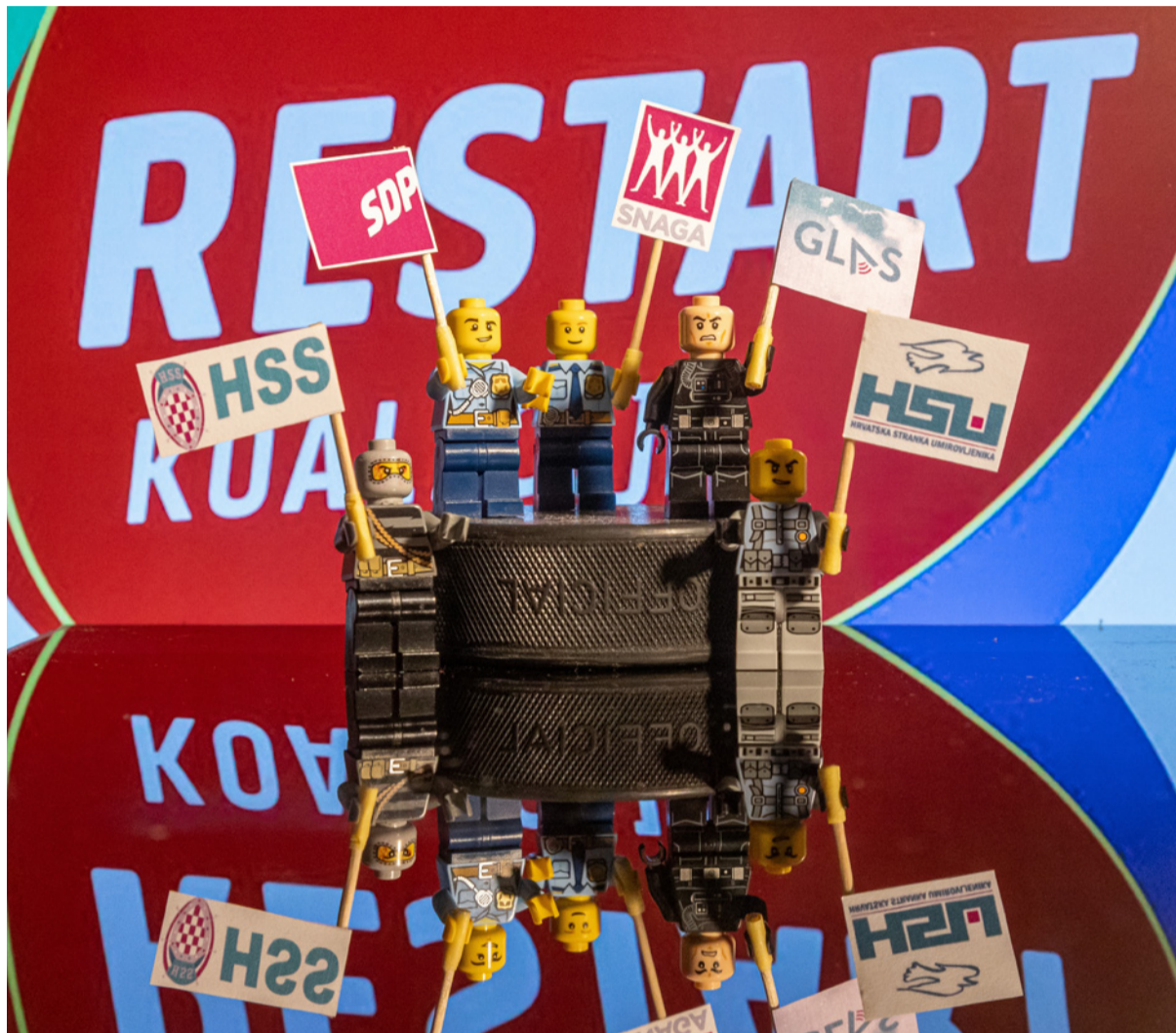

Foto: Davor Puklavac / PIXSELL

Izgubljena oporba

Gospodo iz oporbe, vrijeme je da se zbrojite i vidite što možete učiniti za boljitak Hrvatske!

Uredništvo

Nakon maestralnog hoda kroz unutarstranačke i parlamentarne izbore te teško porecivih uspjeha, poput novog europskog sedmogodišnjeg proračunskog razdoblja EU-a i fonda za oporavak, HDZ je nastavio sa svojom politikom. Kakva je to politika?

Pobjednička u svakom slučaju, bliska onome što hrvatski građani žele i očekuju od snažne i stabilne vlasti, politika koja vodi računa o njihovim potrebama i interesima. Takva je politika našu stranku dovela do pozicije koja je usporediva s Tuđmanovim razdobljem. Suvarena u donošenju odluka, hrabra u iskoracima koji su potrebni hrvatskom društvu, fokusirana na dobrobit države i svih njezinih građana.

Dobro je da je SDP shvatio da imaju velikih problema na području programskih politika i njihova kreiranja, o čemu danas i sami govore kroz usta svojih najviših dužnosnika. Hvale je vrijedno da su shvatili kako su nedorečeni, nedovoljno aktivni, staromodni i otuđeni od vlastitih birača. Nadati se je da će uskoro doći do točke u kojoj će biračko tijelo napokon shvatiti za kakvu se politiku uopće zalažu jer sad i sami priznaju da to nikomu, pa ni njima samima, nije jasno.

Ali nije dobro da ih hvata panika. I da samo zato što gube simpatizere, što ne mogu privući nove glasače, što ne komuniciraju ni s vlastitim članstvom i što zapravo ne znaju tko su im uopće članovi, na svaki način napadaju Vladu i HDZ. Iako, takva pozicija nije do kraja nelogična. Kad nemate što reći, kad tražite smisao vlastita postojanja, a nemate unutar-

nje snage pronaći rezon djelovanja, najbolje je pogledati oko sebe, pronaći najjačeg takmaca i graditi sebe na negaciji svega što radi onaj koji nema problema ni sa svojim identitetom ni sa svojom politikom.

Za državu bi, naravno, bilo korisnije kad bi i još uvijek nominalno druga najjača politička stranka mogla napraviti nešto više od toga. No stranka koja već puno desetljeće nije u stanju uravnotežiti svoje prihode i rashode teško da može uravnotežiti svoje politike. Ovako imamo SDP koji kaže da će „kreirati politiku i onda ih spustiti među birače“, imamo Domovinski pokret koji kaže da će birači formulirati politike i onda ih poslati njima gore. A zapravo imamo ljude koji su nedorasli nositi se s odgovornošću čak i u onome dijelu u kojem bi se kao oporbene stranke morali nositi. Optimizam bude tek naznake da su počeli razmišljati gdje

griješe. Vjerojatno su ih na to natjerale i posljednje ankete u kojima su njihovo neprihvatanje realnosti izbornih rezultata građani kaznili još većom potporom HDZ-u. Zato kada jedan kandidat za novog šefa SDP-a kaže da „birači imaju dojam da nas uopće ne zanima njihov boljitak, nego samo međusobne svađe i fotelje“, a drugi mu odgovara da se trebaju „zbrojiti, sabrati i vidjeti što mogu učiniti da građani u Hrvatskoj žive bolje“, ne bi bilo loše da to i učine.

Dakle, gospodo oporbenjaci, zbrojite se... Niste vi jedini koji već dulje vremena gledaju, promatraju, slušaju i vide ono što sada i sami govorite: „da SDP ima strahovitih problema unutar organizacije i u odnosu prema građanima“. Te da SDP „ni u jednom pogledu ne nudi jasne i prepoznatljive politike.“

Aktualno: HDZ
Vrijeme profiliranja

str. 2-3

Aktualno: Utemeljitelji
Koronavirus i izbori u Zajednici utemeljitelja

str. 7

Nacionalna sigurnost:
Nabava višenamjenskih borbenih zrakoplova

str. 10-11

Hrvatska i svijet:
Pravo na samostalan izbor

str. 12

Mi i oni:
Predsjedničke laži

str. 13

U IDUĆEM BROJU:
Uz novi Zakon o lokalnoj i područnoj samoupravi

Aktualno: HDZ

Snaga zajedništva: Uz deseti broj

Mario Kapulica

Pred vama se nalazi deseti broj našeg glasila. Najavljujemo deset još kvalitetnijih.

U Zagrebu, 13. rujna 2020.

Drage utemeljiteljice i utemeljitelji, pred vama se nalazi deseti broj našega glasila „Snaga zajedništva“. Projekt je, kako vam je također dobro poznato, osmišljen ujesen prošle godine. Potaknut je u prvome redu nasušnom potrebom za boljim informiranjem članstva i pristaša Hrvatske demokratske zajednice te, jasno, i članstva naše Zajednice.

Pritom su naši napori usmjereni na četiri osnovna polja djelovanja. Dobar je dio sadržaja, naravno, posvećen radu naše Zajednice pa smo redovito donosili vijesti o djelovanju pojedinih županijskih organizacija, poput održavanja redovitih sjednica ili obilježavanja kakva događaja iz naše povijesti, ali i prenosili odluke Predsjedništva te drugih rukovodećih tijela. Potom, redovito smo podsjećali naše članove i pristaše na povijesne uspjehe naše stranke, poput osamostaljenja hrvatske države, uvođenja demokracije, pobjede u Domovinskom ratu, ulaska Hrvatske u zapadne političke i sigurnosne integracije te oblikovanja Hrvatske i hrvatskoga društva prema sveopćem napretku.

Naravno, budući da smo jedino stranačko glasilo naše stranke, popularizirali smo temeljne programske i vrijednosne odrednice HDZ-a, poput njezina mjesta u desnom centru, njezine narodnjačke i demokršćanske ideološke orijentacije, njezina programa naprednog hrvatskog domoljublja, modernog hrvatskog suvereniteta i domaće društvene te gospodarske modernizacije te njezinog čvrstog prozapadnog te proeuropskog usmjerenja. Konačno, u mjeri

koju nam je dopuštao prostor, uključivali smo se u aktualne političke i društvene rasprave, sučeljavanja i polemike pokazujući da su i HDZ i naša Zajednica sposobni kvalitetom ideja, zamisli i planova te odlučnošću provedbe i dalje uspješno oblikovati Hrvatsku i hrvatsko društvo.

Premda „najstarija“ od svih zajednica unutar naše stranke, Zajednica utemeljitelja pokazuje znakove iznimne vitalnosti. Dokaz tome je i „Snaga zajedništva“, za koju s pravom smatramo da je odigrala važnu ulogu ne samo u informiranju našeg članstva nego i u oblikovanju naše politike. Svojim stalnim rubrikama i sada već stalnim izlaženjem naša tiskovina nastavlja živjeti u unutarstranačkom prostoru postajući prenositeljem naše politike i svjedokom vremena ubrzane transformacije HDZ-a u uspješnu i modernu stranku desnog centra. Istovremeno, rubrike poput „Hrvatska i svijet“, „Mi i oni“, „Riječ oporbenih prvaka“ i druge, odmiču nas od bavljenja sobom i pružaju prigodu da svoju politiku definiramo i u odnosu na ostale aktere političke scene.

Premda sve više u sjeni interneta i društvenih mreža (pa „Snaga zajedništva“ možete čitati i u online izdanju), tiskani mediji ipak nisu posve izgubili na važnosti i utjecaju. Imajući tu činjenicu na umu, u idućim brojevima najavljujemo daljnja širenja problemskih i aktualnih tema kojima ćemo se baviti.

Do idućih deset!

Bez imalo samohvale moramo ovdje zaključiti da se naše glasilo u protekloj godini, prvoj redovitog izlaženja, uspješno etabliralo. U redovima naših članova prepoznato je kao najvažniji izvor informacija o djelovanju Zajednice. Unutar HDZ-a postalo je neizostavan medij prenošenja ključnih programskih poruka i stajališta. U široj političkoj i društvenoj javnosti naša je „Snaga zajedništva“ pokazala da HDZ itekako ima što reći o svim aktualnostima hrvatske svakodnevice.

Vrijeme

Nakon velike pobjede na parlamentarnim izborima i početka gospodarske te društvene stabilizacije Hrvatske, nalazimo se pred vremenom političkog profiliranja.

Mario Kapulica

„Četvrt stoljeća je prošlo od operacije Oluja. Vojno-redarstvene operacije koja je odredila budućnost naše domovine, početak kraja rata i uspostavu mira na ovim prostorima... Kroz naučene lekcije iz naše i bremenite povijesti jači smo, bolji ljudi, spremni s optimizmom promišljati i raditi danas za bolje sutra u novom poglavlju. Ovih 25 godina života u miru i sigurnosti Hrvatska se razvija i gradi u modernu europsku demokraciju, socijalno pravedno državu koja brine o najmanjima i najpotrebnijima... Državu u kojoj svi njeni ljudi bez obzira na različitosti uživaju u sigurnosti i slobodi, jednaka prava – jednake obaveze! Zajedništvom svih nas, od prvih na čelu do najmanjih, ostvarit ćemo postavljene ciljeve i znat ćemo odgovoriti na sve izazove vremena u kojem živimo. Na tom putu želim nam uspjeh, uz Božju pomoć!“

Ante Gotovina, Knin, 5. kolovoza 2020.

U stranačkom i državno-političkom smislu iza nas je spektakularnih prvih trideset dana od parlamentarnih izbora te mjesec dana borbe za osiguravanje povoljnih financijskih i ekonomskih rješenja koja će Hrvatskoj omogućiti da bez straha za budućnost i bez panike završi ovu i uđe u novu godinu ubrzanog oporavka.

U razdoblju od 5. srpnja do 5. kolovoza ne samo da smo pobijedili na parlamentarnim izborima u kojima nam mnogi analitičari i istraživačke kuće nisu davali prevelike šanse, nego smo šestoga srpnja u podne već imali 76 zastupnika. Kao što je na nedavnoj sjednici stranačkoga vodstva naglasio predsjednik stranke Andrej Plenković, u tom smo kratkome roku ušli u europski tečajni mehanizam II, na Europskom vijeću dobili više od 22 milijarde eura za iduće sedmogodišnje razdoblje, konstituirali Hrvatski sabor, predstavili program Vlade, dobili povjerenje Sabora, održali prvu sjednicu, uputili u saborsku proceduru Zakon o obnovi grada Zagreba i pogođenih dijelova ostalih županija od potresa (koji je u međuvremenu i usvojen), nakon toga obilježili 25. obljetnicu Oluje u Kninu, gdje smo svjedočili još jednom važnom iskoraku, za koji smo dobili potporu ogromne većine hrvatskih građana.

Poruke koje smo poslali u Kninu i nakon njega, 25 godina nakon rata i 22 godine nakon mirne reintegracije hrvatskog Podunavlja, su važne, bitne i u interesu hrvatske države i društva. Važno je znati da o našem radu u narednome razdoblju ovisi dugoročna pozicioniranost HDZ-a na desnom centru. To je pozicija koja nam je iznimno važna jer i nama kao stranci i Hrvatskoj kao državi jamči stabilnost i napredak.

Važan trenutak za nametanje bitnih pitanja

Izbori za Hrvatski sabor bili su najveća pobjeda HDZ-a po ovom izbornom sustavu, govorimo li o nacionalnim izborima. Osvojili smo i sva tri mandata na listi za Hrvate izvan Hrvatske. To samo potvrđuje da su hrvatski birači željeli našoj stranci, koja je i do sada presudno utjecala na profiliranje čitave političke scene, dati još važniju ulogu za njezino profiliranje u budućnosti. Stoga u zalaganju za našu politiku desnoga centra trebamo biti angažirani i aktivni, podjednako u programskom, u stranačko-političkom i u pogledu javnih istupa.

Ovo je vrijeme profiliranja. Ne samo HDZ-a nego i čitave političke scene i svih aktera koji u njoj sudjeluju i nema nikakve sumnje da će se to i dogoditi. Neki će učvrstiti i ojačati svoju poziciju, neki će se suočiti s posljedicama svog nesnalaženja. Za razliku od SDP-a, koji je po vlastitom shvaćanju i priznanju prekinuo svoje veze s biračima i građanima i okrenuo se sebi,

profiliranja

ali i mnoštva manjih stranaka koje prolaze kroz razdoblje traženja smisla svoga postojanja, mi imamo obvezu biti okrenuti Hrvatskoj. To znači nastaviti, svim napadima usprkos, promovirati politiku koja je usmjerena na rješavanje svih bitnih pitanja hrvatskoga društva na svim razinama.

Tko su nam oponenti?

Osim SDP-a, koji je klasična politička stranka s brojnim unutarnjim problemima, tu su i ostale stranke, poput MOST-a i Domovinskog pokreta. One imaju problema ne samo u definiranju vlastite političke platforme (one koja se ne bi zasnivala isključivo na kritici i komentiranju tuđih) nego i s izgradnjom iole ozbiljnije političke strukture. To je posebno naglašeno u slučaju potonje stranke, gdje je pitanje postoje li uopće politička volja i stvarne mogućnosti i potencijal da se stvori neka ozbiljna politička struktura. To je razvidno zbog nedostatka kapaciteta, političkog iskustva i nekoherentnosti onoga što predstavlja njihovu „udarnu špicu“. Lijepak koji je pred izbore okupio zavidan broj političkih taština više nije dostatan da bi držao na okupu sve raznorodne komponente tako predizborno sastavljenih političkih projekata, usmjerenih u prvome redu na smjenjivanje HDZ-a s vlasti.

Osim toga, gubitkom ucjenjivačkog potencijala, na koji su i prema svojim izjavama računale, ove dvije grupacije su izgubile velik dio političke relevantnosti. Kako će pokušati nadomjestiti taj gubitak? Bukom i galamom oko svakog poteza HDZ-a. To će sasvim sigurno biti njihova politika u ovogodišnjem pokušaju da povrate barem dio relevantnosti. Povrh toga tu je i Zoran Milanović. On se koprcu u glibu vlastitih grešaka i proturječnosti, dok istodobno nastoji preuzeti poziciju glavne stožerne točke osporavanja nekih ključnih politika naše vlade.

Jednoproblemske skupine

Dobar dio ostatka političke scene funkcionira po principu jednoproblemskih skupina. To su skupine koje se profiliraju na jednoj političkoj temi i kad tu temu iscrpe, idu na nalaženje nove. Danas je jedna od takvih tema obnova grada Zagreba i potresom pogođenih susjednih županija, koju smo zakonodavno riješili, ali nam slijedi dugo razdoblje njezine provedbe. Hoće li ono biti ugrožavano stalnim osporavanjem svih odluka i svakog koraka u provedbi obnove? Hoće. Mogu li određene političke stranke i savezi nastaviti, u kontekstu nadolazećih lokalnih izbora, svoje političko djelovanje i izborne ciljeve graditi samo na tom pitanju? Ne ako naše djelovanje bude na razini očekivanja građana, a naša politika i njezini nositelji jasni i precizni u artikulanju onoga što radimo.

HDZ nije sam

Vrijeme Domoljubne koalicije, koja je na neki način otvorila javni prostor mnogima koji će kasnije napadati HDZ, njegovo biračko tijelo i politiku, je prošlo. Realnost današnjega političkoga trenutka je drugačija. Koncept, i to neuspješan, „širokog okupljanja“ danas provodi Socijaldemokratska partija. To joj nije pomoglo. Izgubili su izbore, na lijevoj strani su unatoč okupljanju dobili vrlo opasno političkog konkurenta, a jalovi savezi s desetak stranaka pokazuju razmjere nekoherentnosti na svakome koraku, uključujući i u radu unutar Hrvatskoga sabora.

Sjetimo se samo kako je, ne tako davno, Zoran Milanović kao premijer na odlasku 16. siječnja 2016. izjavio: „HDZ je moćna stranka. SDP također, i to sve više. Dakle u ovih osam godina – sjećam se, nekada smo mi morali okupljati, a HDZ je išao sam. Sad kad ja dolazim na konzultacije, ja dođem zajedno s tri partnera, mi stanemo u osobni auto, a HDZ-u treba minibus...“. Dakle, sada drugi pune ozbiljne autobuse u pokušaju da pariraju Hrvatskoj demokratskoj zajednici, čija se pozicija na desnome centru sve više pokazuje kao nepremostiva prepreka njihovu ozbiljnom ulasku u igru za preuzimanje vlasti.

No HDZ nije pritom sam. Uz najbolje izborne rezultate ikada postignute prema postojećim izbornim pravilima, vodeći računa o svemu što je izneseno tijekom izborne kampanje, naša je stranka – ne iz izborne matematike, nego zbog uvjerenosti u ispravnost takve politike – taj desni centar osvojila i kani ga zadržati na temeljima suradnje s predstavnicima nacionalnih manjina i s blokom liberalnih stranaka. To je trokut na temelju kojega se može dugoročno voditi za Hrvatsku korisna politika.

Linije napada na HDZ

Linije napada na HDZ su različite i uvijek garnirane nastojanjem da se naša stranka, vlada i sva državna tijela stalno drže pod pritiskom optužbi za kriminal i korupciju. Stigmatiziranje HDZ-a optužbama za korupciju nije nikakva novost. To podjednako zdušno rade i oni s desnog i oni s lijevog spektra. Nijedna generacija HDZ-ovih političara nije bila pošteđena kreiranja takve slike u javnosti. U posljednje je vrijeme takvo nastojanje dodatno osnaženo nedavno pokrenutim istragama, koje s HDZ-om kao strankom nemaju veze, ali imaju s ljudima koji su i članovi HDZ-a. Te istrage stalno dobivaju neku novu dimenziju i u pravnom pogledu i u medijskom prostoru.

Zabrinutost zbog prelijevanja i manipuliranja podacima iz zaštićenih istraga i dokumenta iskazala su i nadležna tijela svih grana vlasti, no ta se praksa i dalje nastavlja. Hrvatska demokratska zajednica nastavit će jačati sve mehanizme sprečavanja svih zlouporaba

političkoga sustava i ostati jedinstvena u osudi svakog nezakonitog ponašanja. Uvjerenost građana da ćemo nastaviti s takvom politikom umnogome je pridonijela i našoj izbornoj pobjedi, o čemu svjedoče i postizborna istraživanja. No to povjerenje, u atmosferi koja naglašeno kriminalizira i baca sjenu sumnje na sve koji sudjeluju u obnašanju bilo kakove dužnosti, treba opravdati.

Pravci osporavanja

Jedan od glavnih aktualnih pravaca osporavanja naše politike su svakako osporavanja Stožera civilne zaštite koja traju od njegova osnivanja i prisutna su u svakoj fazi njegova djelovanja. S time su usko povezani i pokušaji profitiranja i političkog parazitiranja na temama COVID-19 te gospodarskih i socijalnih posljedica te krize. Na njih smo već navikli, ali napade valja stalno odbacivati argumentima i jasnom politikom. Uza sve ovo stalno je prisutno i nastojanje da se drži visoka razina tenzija oko izbornog zakona i nacionalnih manjina te djelovanje koje potiče stvaranje nove generacije protusistemskih političara.

Važno je da Hrvatska demokratska zajednica svojim djelovanjem ne daje povoda valu širenja nepovjerenja – ne samo u državne institucije nego u bilo koji politički, stručni ili znanstveni autoritet – jer to nije dobro za društvo u cjelini. Nepovjerenje najbolje otklanjamo usmjerenostću na važna pitanja hrvatske budućnosti, konkretna pitanja gospodarskog standarda, poboljšavanja uvjeta života, razvoja društvenih i socijalnih mehanizama te odmakom od napadne politizacije svih aspekata života koju zagovaraju svi koji nastupaju s rubova obaju polova političkoga spektra.

Branit ćemo se dobrim radom stranke, Vlade i Sabora

HDZ će na te izazove odgovoriti dobrim radom parlamentarne većine i Vlade te stalnim jačanjem svojih politika. Osnaživat ćemo politike koje se bave zdravstvenim i svakim drugim aspektom vezanim uz COVID-19. Tu se može očekivati najviše aktivizma različitih skupina u društvu, od onih koji općenito negiraju postojanje koronavirusa do onih koji su na stajalištu da ih se to ne tiče. Najviše energije potrebno je uložiti u svladavanje svih posljedica pandemije koje utječu na opću ekonomsku situaciju, oko čega će se nastojati stvarati atmosfera panike na koju će se u svom djelovanju pokušati nasloniti mnogi politički akteri.

Potreba jasnih odgovora

Postoji čitav set pitanja koja zahtijevaju odgovore. Kad ćemo se oporaviti? Na koji način? Hoćemo li nastaviti i u kojoj mjeri podupirati privatnike? Hoće li biti državnih

investicija ili će one biti zaustavljene? Kako ćemo financirati sektore koji su posebno pogođeni krizom, hoćemo li iskoristiti novac za koji smo se izborili, kako će to utjecati na državni i javni sektor, na plaće i radna mjesta..? Pitanja su to na koja svakodnevno dajemo odgovore, u što se moraju uključiti sve razine i svi dužnosnici naše stranke.

Nužnost proaktivnog djelovanja

Za razliku od aktera čija se politika svodi na kreiranje panike i drame, mi moramo djelovati ozbiljno, stabilizirajuće i proaktivno. Stoga, dok se neki bave performansima s lubenicama, a nedostatak sadržaja i argumenata pokušavaju nadoknaditi visinom glasa i agresijom, naša stranka u Vladi radi na programu gospodarskog oporavka, dokumentu na temelju kojega ćemo povlačiti sredstva iz višegodišnjeg financijskog okvira 2021. – 2027. To je model ponašanja i to su aktivnosti koje nam otvaraju prostor da istovremeno djelujemo u smjeru razvoja i u smjeru sprečavanja kreiranja ekonomsko-financijske panike. Zašto? Pa u prvome redu zato što imamo sve alate koji će nam pomoći da svladamo posljedice ove krize, a za paniku nema razloga niti temelja.

Osim toga, panika nikad nije svrsishodna. Naprotiv, ona ograničava mogućnosti pravodobnog i racionalnog djelovanja, eliminira promišljenu pozornost i gura čitavo društvo u pogrešnome smjeru, u smjeru gubitka kontrole nad samim sobom. HDZ se od svog osnivanja suočavao s brojnim situacijama u kojima su izazivači panike snažno djelovali i širili nepovjerenje u naše vlastite snage. Takvo djelovanje nikada nije bilo u interesu Hrvatske. Zbog toga im je HDZ svojim odgovornim ponašanjem i snažnim političkim djelovanjem uvijek onemogućavao da se nametnu i da svojim pogrešnim političkim procjenama i nedostatkom samopouzdanja gurnu Hrvatsku na put poraza i neuspjeha. Važno je da to činimo i u budućnosti.

Da bi gradio sigurno okruženje, moraš biti siguran u sebe

Hrvatska demokratska zajednica ima poteškoća samo onda kad počne sumnjati u sebe i kad oni koji bi htjeli zauzeti njezino mjesto počnu odlučno mrviti našu volju i kreirati naše politike. Kad znamo kuda idemo i o čemu se ne može pregovarati, djelujemo samopouzdanom i izvršavamo svoju lidersku ulogu. Činimo to nasuprot svom iskazanom prijeziru i nerazumijevanju, koje bez obzira na razdoblja velike agresije i oštrica s vremenom gubi na važnosti jer ih iskazuju oni koji nemaju vlastiti potencijal. Potencijal kao ukupnost snage, moći, mogućnosti i sposobnosti stanuje u HDZ-u.

Aktualno: HDZ

Nastavljamo provoditi ozbiljnu i odgovornu politiku

Predsjedništvo i Nacionalno vijeće HDZ-a postigli su punu suglasnost o svim bitnim ciljevima hrvatske politike u idućem razdoblju.

Mario Kapulica

Predsjednik stranke Andrej Plenković iskoristio je sjednicu stranačkoga vodstva kako bi dao ocjenu trenutnoga stanja i izvjestio o svim bitnim aspektima provedbe stranačke i državne politike u sljedećem razdoblju.

Vodili smo politiku koja je dala rezultata, u koju hrvatski birači vjeruju i za koju očekuju da je nastavimo provoditi. Pozicionirali smo HDZ točno tamo gdje on treba biti i gdje ga je, u okolnostima stvaranje države, pozicionirao i naš prvi predsjednik dr. Franjo Tuđman. U novim okolnostima, uvažavajući sve temeljne odrednice našeg tridesetogodišnjeg djelovanja i načela na kojima smo osnovani, uspjeli smo osnažiti HDZ-ovu politiku desnog centra. To je pozicija koja nam daje najviše prostora za ostvarivanje našeg političkog programa. To je pozicija na kojoj se najbolje osjeća i s kojom se najlakše identificira većina hrvatskih birača. A to je jasno ne samo iz izbornih rezultata nego i iz svih poslijebirnih istraživanja. Ljudi nas podržavaju, ljudi nam vjeruju, a to je jasan signal da moramo ustrajati u provedbi svoje politike novog hrvatskog.

Pitanje nastavka unutarstranačkih izbora

Na sjednici je bilo govora i o unutarstranačkim izborima. Mi smo s tim procesom zastali sredinom ožujka, odmah nakon izbora čelnika temeljnih organizacija i dijela članova vodstva koji se biraju neposredno. Učinili smo to s pravom jer nismo željeli poslati pogrešnu poruku ljudima koje smo intenzivno pozivali na oprez i odgovorno ponašanje tijekom ključne faze rada na obuzdavanju širenja koronavirusa. Iako smo zbog toga napadani, išli smo na parlamentarne izbore ispravno procjenjujući da je to najbolji, ako ne i jedini trenutak kad se takav proces može obaviti bez velikih posljedica na zdravstvenu situaciju. Sada, nakon pobjede na parlamentarnim izborima, imamo taj nedovršeni unutarstranački proces.

U Glavnom tajništvu razrađeno je više opcija koje nam stoje na raspolaganju. Jedna je da što prije nastavimo proces i dovršimo ga. Postoji politička logika koja nalaže takav razvoj događaja. Međutim, imamo otvoreno pitanje onoga dijela tih izbora koji su skupštinskoga tipa. To naime podrazumijeva okupljanje velikoga broja ljudi na istom mjestu, što je uz ove brojeve koje imamo oko bolesti COVID-19 vrlo riskantno, ne samo za zdravlje i živote ljudi nego i za imidž i odgovornost vlade.

Različite mogućnosti

Druga je varijanta da nađemo okvir kako s obzirom na ove okolnosti pravno popuniti praznine koje su se pojavile kao posljedica nedovršenih unutarstranačkih izbora i neodržavanja stranačkoga sabora, na kojem se trebalo okupiti oko dvije tisuće ljudi.

Nameće se pitanje treba li pričekati, s obzirom na novi statut, lokalne izbore pa onda nakon njih ići na unutarstranačke. To je nešto što po novom statutu svakako trebamo napraviti te ima ljudi koji zagovaraju takvo rješenje. Treća je varijanta da identificiramo gdje su ozbiljni problemi pa da se posebnim pristupom prema tim fragmentarnim situacijama pripremamo za lokalne izbore.

Važna prilika

Ove odluke potrebno je vrlo pažljivo odvagati i donijeti onu koja će imati najbolje posljedice na našu spremnost da bismo jaki i konsolidirani, osnaženi briljantnom pobjedom na parlamentarnim izborima i bez unutarnjih prijevora u vlastitim redovima ostvarili odličan rezultat na lokalnim izborima. Zahvaljujući politici koju vodimo, nama se kao mogućnost i šansa otvaraju veliki gradovi. Očekivanja ljudi su velika, naša ambicija mora pratiti ta očekivanja i mi u te izbore moramo ući sa stabiliziranim organizacijama. To znači s organizacijama u kojima se ne vode unutarnji ratovi, nego se unisono podržavaju oni koji imaju najviše šanse pobijediti u pojedinim gradovima, općinama i županijama.

Opres s kandidatima

Nama se dogodila situacija u kojoj smo nakon prošlih izbora ostajali bez izabranih dužnosnika. Konkretno, samo kad je o županima riječ, ostali smo bez njih u čak tri županije: Požeško-slavonskoj, Ličko-senjskoj i Karlovačkoj. U sve tri županije HDZ je dominantna politička snaga. To poziva na ozbiljno pripremanje naših kandidata kako bismo u svim sredinama izašli s najboljim ljudima. Nakon nedavno ostvarenih rezultata u nekim izbornim jedinicama puno toga nam se u političkom pogledu otvara i tu šansu moramo iskoristiti. Zato je važno da naši kandidati budu ljudi koji će taj cilj moći ostvariti, a organizacije konsolidirane i oslobođene unutarnjih previranja.

Saborske aktivnosti

Sabor je nastavio svoj rad na izvanrednoj sjednici koja je sazvana na temelju zahtjeva Vlade kako bi se raspravio Zakon o obnovi Zagreba i pogođenih dijelova Zagrebačke i Krapinsko-zagorske županije te još desetak zakona koji su upućeni u raspravu. Izvješće je podnio predsjednik Sabora Gordan Jandroković. Predsjedništvo Sabora donijelo je jednoglasnu odluku o korištenju maski u sabornici te da Sabor nastavi s radom u režimu koji smo imali na kraju prošloga mandata. To znači da će u sabornici biti manji broj zastupnika (41), od kojih će šesnaest biti zastupnika HDZ-a. Govorit će se skraćeno, predlagatelj 20 umjesto 30 minuta, klubovi 10 umjesto 15 minuta, a zastupnici u pojedinačnim raspravama 5 umjesto 10 minuta. Pri glasovanju će se, u dijelu koji definira glasovanje, primijeniti članak 293 tako da će se osim u sabornici moći glasovati i u drugim prostorijama Sabora te elektronički. To Saboru omogućuje da nema problema s kvorumom i da može nesmetano raditi.

Tomo Medved: Nastavit ćemo provoditi svoju politiku

Izazovi koji su pred nama su vrlo jasno detektirani i oni zahtijevaju naš politički odgovor. Namjere/ciljevi političkoga programa onih koji nas napadaju s ekstremnih pozicija su očite. To je dizanje tenzija i sve radikalniji izričaj, koji u nekim trenucima graniči s govorom mržnje. U Hrvatskoj određeni krugovi i dalje nalaze motiv i svrhu svoga djelovanja u raznim oblicima radikalizacije svih aktualnih pitanja (Kad bi im se u takvoj politici pridružio HDZ, nastao bi kaos u društvu, koji bi doveo u pitanje sve politike koje vodimo i kojima poboljšavamo život građana, jačamo institucije, podižemo standard i osnažujemo svoj međunarodni položaj i utjecaj, koji nam je važna poluga i unutarnjeg razvoja.).

HDZ je na dobrom putu

Nastavit ćemo provoditi svoju politiku nasuprot svim onima koji, bez obzira s koje strane dolazili, žele izazivati kaos. I to je sav njihov sadržaj. Rezultati koje smo postigli na očuvanju vrijednosti Domovinskoga rata su vidljivi. Nitko ne revidira novu hrvatsku povijest, nitko ne dovodi u pitanje niti jednu

vrijednost na kojoj je stvorena hrvatska država i na kojima se razvija hrvatsko društvo. Neki se očito s time ne mire i ne prepoznaju, ili pak svjesno zanemaruju, svu složenost ovih pitanja, ali i stvarni interes hrvatske države i društva. HDZ mora biti čvrst u provedbi svoje politike i ostati na razini odgovornosti koju je dobio od hrvatskih birača. Stranka koja ima odgovornost za državu ne može imati rušilačke agende, ne može se niti u jednom segmentu poistovjetiti ili solidarizirati s onima koji ne žele Hrvatsku okrenutu budućnosti i napretku. S takvima HDZ nema ništa. Da smo podlegli njihovim pritiscima i da smo ih slušali, nikada ne bismo imali 66 mandata.

Krunoslav Katičić: provodimo politiku stranke

„Glavno tajništvo je tu da provodi politiku stranke upravo na ovoj političkoj liniji o kojoj je bilo riječi. I to će biti agenda kojom ćemo se voditi“, istaknuo je glavni tajnik. Sljedeća godina će biti gospodarski relativno teška, stoga su veliki izazovi pred nama i na njih ćemo odgovoriti jačanjem svojih politika i podizanjem operativnosti naših organizacija. Tako je najavljen obilazak svih županijskih organizacija te predstavljen novi zamjenik glavnoga tajnika, koji će se baviti organizacijskim pitanjima, Vlatko Vuković. U nastavku sjednice potpredsjednica stranke Zdravka Bušić izvjestila je nazočne o situaciji uoči lokalnih izbora u BiH, koji će se održati 15. studenog ove godine.

Trideseti rođendan Mladeži HDZ-a

U ograničenu broju i uz poštivanje svih epidemioloških preporuka 12. rujna 2020. godine u središnjici stranke održan je Nacionalni dan Mladeži Hrvatske demokratske zajednice (MHDZ), na kojem je obilježena jubilara, 30. obljetnica osnutka podmlatka naše stranke.

Uredništvo

Videokonferencijom sudionicima obilježavanja te važne obljetnice uvodno se obratio predsjednik HDZ-a i Vlade RH Andrej Plenković, koji je organizaciji stranačkoga podmlatka čestitao trideseti rođendan i pozvao ih na preuzimanje odgovornosti u Hrvatskoj koju gradimo. Evo njegovih riječi:

Mladež je prepoznala smjer profiliranja HDZ-a

„Želim vam zahvaliti na vašem angažmanu u prvoj fazi unutarstranačkih izbora. Taj je angažman bio itekako bitan, koristan i učinkovit i drago mi je što ste prepoznali trendove i smjer profiliranja Hrvatske demokratske zajednice. Zahvaljujem vam i na vašem snažnom angažmanu u vrijeme organizacije EPP-a, koji je bio u studenome, gdje ste također pokazali velike organizacijske sposobnosti i doživjeli što je naša europska politička obitelj. Čestitam ekipi koja zadnje dvije godine vodi mladež i politike koje se odnose na obrazovanje, zapošljavanje, uključenost mladih u društvo i politiku koja omogućuje bolje i povoljnije

je stambeno kreditiranje mladih. Iskustvo se stječe od najranijih dana političkoga i društvenoga angažmana, a to je upravo ono što vi svi skupa radite.

I nadalje ćemo otvarati prostor mladima

Mi ćemo i nadalje otvarati prostor za angažiranje mladih ljudi. HDZ je u proteklih nekoliko godina u velikom transformativnom procesu i kad je riječ o uključivanju mladih ljudi na najodgovornije dužnosti, profiliranju stranke, njezinu čvrstom pozicioniranju na desnome centru temeljenom na našoj tradiciji i politici koju je još prije trideset godina postavio predsjednik Tuđman i naši utemeljitelji, ali sasvim prilagođeno novim okolnostima i uvjetima početka četvrtoga desetljeća hrvatske samostalnosti i demokracije te položaja HDZ-a kao najveće i najodgovornije stranke u hrvatskome društvu.

Od vas očekujem da prepoznate to profiliranje, da nakon ovih rezultata parlamentarnih izbora svi zajedno do kraja razumijemo da smo u cijelosti pogodili upravo ono što je najbolje za Hrvatsku i Hrvatsku demokratsku zajednicu, da nastavimo konsolidirati taj smjer i tu politiku i da upravo tako gradimo društvo, rješavamo ekonomska pitanja, suočavamo se sa zdravstvenim izazovima, da međunarodno pozicioniramo Hrvatsku tako da svojim

međunarodnim djelovanjem donosimo opipljivu korist našim građanima.

Turbulentna 2020.

Mnogo je takvih primjera. Zadnji takav primjer je cijeli kontekst ove turbulentne 2020., koju smo počeli s ogromnim ambicijama, našim predsjedanjem Vijećem Europske unije kad smo intenzivno startali i angažirali sve institucije i resore da bismo zbog pandemije bolesti COVID-19 usmjerili svu tu aktivnost u borbu za zdravlje, očuvanje radnih mjesta i gospodarstva. I moram priznati da smo u takvim okolnostima najveće gospodarske krize postigli rezultate koji su više nego dobri. Dobri jer smo limitirali štetu, zadržali zaposlenost, premostili tih nekoliko kriznih mjeseci i pomogli velikom broju ljudi u privatnom sektoru da uz potporu države ostanu na nogama.”

„Nema novog hrvatskog suverenizma bez potpore ove generacije kao što ne bi bilo hrvatske države bez potpore generacije iz devedesetih.”

Mario Kapulica

Mr. sc. Andrej Plenković,
predsjednik HDZ-a i Vlade
Republike Hrvatske

Aktualno: Utemeljitelji

Koronavirus i izbori u Zajednici utemeljitelja

Još potkraj siječnja 2020. na sjednici županijskih predsjednika i tajnika Zajednice utemeljitelja predsjednik HDZ-a Andrej Plenković najavio je pred četrdeset naših dužnosnika borbu koja će promijeniti naše živote. Tada je sve to zvučalo pomalo daleko i nerealno, ali nažalost pokazalo se istinitim.

Zdeslav Milas

Prva faza unutarstranačkih izbora

Od ožujka ove godine sve se promijenilo ne samo u Hrvatskoj nego u Europi i svijetu. Nakon prve „šok-faze“ i zatvaranja cjelokupna života, počeli smo od travnja i svibnja ponovno živjeti donekle normalan život u promijenjenim okolnostima. Prethodno, od veljače, Hrvatska demokratska zajednica počela je svoje redovne unutarstranačke izbore i provela je izbore u (gotovo) svim temeljnim organizacijama. Dana 15. ožujka uspješno su održani izbori za čelnništvo stranke, kad je premoćno pobijedio ne samo Andrej Plenković nego i svi članovi njegova tima s krilaticom „Odvažno za Hrvatsku“. Bila je to pobjeda koja je širom otvorila vrata golemu uspjehu na nedavno održanim parlamentarnim izborima, u koje je vodstvo stranke ušlo s novim demokratskim legitimitetom, a stranka bez unutarnjih podvojenosti.

Treća faza unutarstranačkih izbora, koja se trebala održati 5. travnja neposrednim izborom za predsjednike i dopredsjednike svih ostalih teritorijalnih organizacija na općinskoj, gradskoj i županijskoj razini, odgođena je do daljnjega. U nedjelju 5. srpnja održani su parlamentarni izbori kad su u Hrvatskoj bile zaražene samo 842 osobe. Počelo je ljeto, turistička sezona u nezahvalnim okolnostima i oprezno balansiranje društvenih i gospodarskih aktivnosti i borbe za zdravlje.

Okolnosti odluke

Prema javno dostupnim informacijama, raspravama i izjavama nadležnih stručnjaka, epidemiološka situacija ostala je tijekom ljeta donekle povoljna, no pretpostavljeno je da postoji vjerojatnost jačanja epidemije u studenome kad počinju prehlade, a u prosincu i sezonska gripa. Tada bi, kako su pokazivale projekcije, u kombinaciji s koronavirusom rizik za održavanje većih skupova definitivno postao prevelik. To je bila posebno otegotna okolnost za provedbu izbora unutar naše Zajednice jer je dominantna starosna dob utemeljitelja iznad 60 godina starosti.

U Zajednici utemeljitelja HDZ-a slično kao u drugim zajednicama (žena, branitelja i mladeži) mandat završava potkraj siječnja 2021.

godine. Zadnja Izborna konvencija Zajednice održana je 28. siječnja 2017., a županijske skupštine održavale su se tijekom prosinca 2016. i siječnja 2017. Uobičajeno redovni unutarstranački izbori na razini županijskih zajednica bili bi tako održani tijekom studenoga i prosinca 2020. godine, a Izborni sabor u siječnju 2021.

Pokušaj održavanja izbora – utrk s vremenom

Upravo zbog takva razmišljanja na Predsjedništvu Zajednice u proširenom sastavu (članovi Predsjedništva i županijski predsjednici utemeljiteljskih organizacija) nakon iscrpne rasprave jednoglasno smo odlučili pokrenuti unutarstranačke izbore na županijskoj razini, počevši od 25. kolovoza pa do 11. listopada. Nakon provedbe svih skupština i izbora izaslanika predviđeno je da se najkasnije do Božića održi Izborni sabor. Usvojili smo sve potrebne akte, Propisnik o provedbi unutarstranačkih izbora, Odluku o održavanju redovnih unutarstranačkih izbora, Odluku o ključu izaslanika, a glavni koordinator izbora, tj. glavni tajnik Zajednice Gordan Hanžek sastavio je Epidemiološku uputu za sigurnu provedbu županijskih izbornih skupština, koja se temelji na *Uputama i preporukama za okupljanja za 100 ili više sudionika* Hrvatskog zavoda za javno zdravstvo.

Predvidjeli smo mjerenje tjelesne temperature, dezinficiranje ruku, podjelu zaštitnih medicinskih maski za svakog sudionika i vođenje točne evidencije nazočnih utemeljitelja i drugih sudionika s brojem telefona, e-mailom te vlastoručnim potpisom. Uputa i svi ostali dokumenti javno su dostupni na mrežnoj stranici utemeljitelji.hdz.hr.

Velik angažman u pripremama

Naša županijska vodstva uložila su velik trud i odgovorno su prionuli poslu. Pozivi za održavanje prve skupštine zakazane 25. kolovoza u Splitsko-dalmatinskoj županiji poslani su 10. kolovoza, kako Propisnik kaže, uredno 14 dana prije održavanja skupštine. Tad je u županiji bilo malo zaraženih, u cijeloj državi 585, čak 30%

manje nego za vrijeme parlamentarnih izbora mjesec dana prije. U međuvremenu, sukladno Kalendaru održavanja skupština, sazvano je ukupno osam skupština – za Zadarsku i Šibensku 26. i 27. kolovoza, potom i za Ličko-senjsku, Sisačko-moslavačku, Bjelovarsko-bilogorsku i Brodsko-posavsku županiju.

Zabrinutost i rasprava o daljnjim koracima

Na inicijativu predsjednika zajednice za sve županijske organizacije tiskane su zaštitne maske s logom utemeljitelja, korice za radne materijale, *roll-upovi* (tzv. „pingvini“) s imenom svake organizacije i svečane zastave, u skladu s politikom isticanja vizualnog identiteta i prepoznatljivosti organizacije. Prethodno su važne obavijesti o provedbi izbora objavljene u našem glasilu „Snaga zajedništva“, koje je stiglo na adrese svih naših članova i dužnosnika stranke. Mrežne stranice zajednice poslužile su za objavu svih relevantnih dokumenata.

Nažalost, turistička sezona, svadbe, obiteljska okupljanja i noćni klubovi povećavali su iz dana u dan broj zaraženih. Samo pet dana prije održavanja prve zakazane skupštine koja se trebala održati u velikoj svadbenoj dvorani u Dugopolju, zbog naglog povećanja zaraženih upravo u Splitsko-dalmatinskoj županiji ozbiljno se počelo raspravljati o odgodi tamošnje skupštine. Raspravu je posebno potaknula najava velikog odaziva članova. Na skupštini se očekivalo više od dvije stotine utemeljitelja i stranačkih gostiju. Interes je bio velik, raspoloženje pozitivno, pripreme su tekle u skladu sa svim predviđanjima i propisanim pravilima. Glavni tajnik Krunoslav Katičić najavio je svoj dolazak. Iz Zagreba se pripremao dolazak velikog broja nacionalnih dužnosnika naše organizacije.

Konačna odluka

Odluka o odgodi, uz mnogo žaljenja, u konačnici je donesena za cijelu organizaciju nakon operativnog sastanka glavnog tajnika s osmoricom županijskih predsjednika koji su već sazvali skupštine. Sastanak je održan 22. kolovoza. Čitavo to vrijeme konzultirali smo se sa Županijskim stožerom Civilne zaštite za Splitsko-dalmatinsku županiju. Nažalost rizik je unatoč našem silnom htijenju ipak bio prevelik.

Što dalje?

Uz napomenu da svim našim dužnosnicima i dalje traje legitiman mandat, koji ističe tek za nekoliko mjeseci, ne preostaje nam drugo nego pratiti situaciju i uskladiti naše daljnje planove s daljnjim razvojem epidemiološke situacije, uputama stožera i politikom stranke. Izvjesno je da ćemo morati pričekati da se broj zaraženih osoba smanji i u povoljnijem uvjetima zakazati nove termine skupština. Stoga upućujemo sve županijske organizacije, s čijim

smo vodstvima u stalnom kontaktu, da prate i slijede upute nacionalne organizacije Zajednice utemeljitelja. Sve su kandidature za članove Županijskog ili Nadzornog odbora koje su zaprimljene važeće, a prioritet je odgovorno ponašanje, čuvanje zdravlja utemeljitelja i svih sudionika skupština, a time i njihovih najbližih i šire zajednice s kojima su u socijalnom kontaktu.

Razrađujemo i alternativne modele

Trenutno osim iščekivanja razrađujemo i alternativne modele održavanja izbora poput neposrednih izbora svih županijskih tijela na biračkim mjestima u županijama. U tom bismo modelu, koji zasad samo razmatramo, eventualno Izborni sabor organizirali pomoću digitalnih platforma ili u nekoj od hibridnih varijanti. U konačnici, čekamo i opću odluku stranke o provedbi, modelu provedbe ili odgodi kompletnih unutarstranačkih izbora. U pripremi i razradi tih odluka također sudjelujemo, a neke odluke možda će biti donesene dok ovo čitate. U svakom slučaju svoje daljnje aktivnosti uskladit ćemo sa stranačkom politikom i modelima djelovanja za koje se odluči vodstvo i nadležna stranačka tijela.

Sve su kandidature za članove Županijskog ili Nadzornog odbora koje su zaprimljene važeće, a prioritet je odgovorno ponašanje, čuvanje zdravlja utemeljitelja i svih sudionika skupština, a time i njihovih najbližih i šire zajednice s kojima su u socijalnom kontaktu.

U povodu smrti dr. sc. Žarka Domljana

Foto: Patrik Macek / PIXSELL

„Uspostavljanjem višestranačkog parlamentarnog života valjalo nam je nadilaziti sitnija stranačka nesuglasja i, viribus unitis, udariti duboke i čvrste temelje toliko čekanoj i željenoj demokraciji i modernom pravnom ustroju naše Republike.“

Žarko Domljan, prosinac 1990.

„Usvajanjem i proglašavanjem novoga Ustava ostvarit ćemo neophodni ustavno-pravni okvir budućeg ustroja i funkcioniranja naše hrvatske države i usmjeriti sve snage prema vjekovima željenom velikom cilju – stvaranju politički suverene, gospodarski jake i socijalno pravedne Republike Hrvatske.“

Žarko Domljan, prosinac 1990.

Uredništvo

U Hrvatskom je saboru 9. rujna održan komemorativni skup u povodu smrti dr. sc. Žarka Domljana. O njegovu životu i radu govorili su predsjednik Hrvatskog sabora Gordan Jandroković i predsjednik Vlade Republike Hrvatske Andrej Plenković.

Zauvijek će u sjećanju hrvatskog naroda ostati jedan trenutak u kojemu je dr. Žarko Domljan bio u glavnoj ulozi. „Rođena je država Hrvatska, neka joj je dug i sretan život!“ uzviknuo je tijekom samo jedne od povijesnih sjednica Sabora Republike Hrvatske tijekom prve polovice 1990-ih. Onoj od 25. lipnja 1991., naravno. U onim sad već poprilično davnim godinama rađanja samostalne hrvatske države modernog doba suvereno je dr. Domljan upravljao uvijek nemirnim hrvatskim parlamentom, a citirana je rečenica vjerojatno, parafrazirajmo ovdje najvećeg antifašista XX. stoljeća Winstona Churchilla, njegov najbolji trenutak.

Krajem 1980-ih dr. Domljan odlučuje pristupiti Hrvatskoj demokratskoj zajednici dr. Franje Tuđmana. U razloge zbog kojih je to učinio nema potrebe dublje ulaziti, osim običnog navođenja: HDZ je objedinjavao elemente najodlučnijeg odgovora na rastuću prijetnju iz Srbije, najšire integracijske osnove za organiziranje na hrvatskoj nacionalnoj osnovi, izraženi protukomunizam i entuzijazam političkih te društvenih promjena. HDZ će ga u idućim godinama dovesti do nekih od najvažnijih državnih dužnosti u predvečerje samostalne Hrvatske i u njezinim formativnim godinama. Sam će u memoarima napisati da „program HDZ-a jedini odgovara na bitna pitanja hrvatskog naroda“. Obavljat će tako dužnost saborskoga zastupnika 1990. – 2000., predsjednika Sabora Republike Hrvatske 1990. – 1992., potpredsjednika Sabora Republike Hrvatske 1992. – 1995. i 1995. – 2000., predsjednika Odbora Sabora Republike Hrvatske za vanjsku politiku i voditelja posebne delegacije Sabora Republike Hrvatske u Parlamentarnoj skupštini Vijeća Europe. Političke će vrhunce dr. Domljan dostići stoga u razdoblju 1990. – 1999., a HDZ-ovim će sutonom početkom 2000. nastupiti i suton njegove političke karijere.

Budući da će ovaj tekst izaći nakon što o dr. Domljanu već bude mnogo kazano ili napisano, neka mi bude dopušteno osvrnuti se na jedan segment njegova djelovanja koja se počesto nezasluženo ili zaobilaze ili previdaju. Najprije,

dr. Domljan je zaslužio epitet prvoga modernizatora našega parlamenta. Središnja je zakonodavna institucija hrvatskog političkog života u posljednjem desetljeću komunizma bila u stanju krajnje zapuštenosti. Nakon preuzimanja dužnosti predsjednika Sabora Republike Hrvatske dr. Domljan je ustrojio moderan kabinet i oformio strukturirane te funkcionalne radne službe (s namjenom stručnoga servisa zastupnicima). Stajao je i iza uređenja knjižnice, arhiva te saborskog restorana. Pokrenuo je zatim posebnu publikaciju radi informiranja šire javnosti o istupima i drugom djelovanju saborskih zastupnika. Nazvan pomalo suhoparno, a pomalo i neprecizno „Izvešća Hrvatskog sabora“, ovaj je mjesečnik nezaobilazni izvor informacija o povijesti moderne Hrvatske (i neopravdano zaobiden u našoj historiografiji, pa evo malog vraćanja duga). U jesen je 1992. dr. Domljan stajao iza monografije naziva „Sabor Republike Hrvatske 1990. – 1992.“, danas zaboravljene publikacije u kojoj čitatelj može pronaći fotografije svih zastupnika, njihove kratke biografije, pregled stranačkoga sastava Sabora, klubova zastupnika i popis održanih sjednica, odluka, zaključaka, deklaracija, rezolucija i drugih akata. Dakle svojevrstni rječnik našeg prvog slobodnog parlamenta i sasvim u skladu s uvijek prisutnom leksikografskom orijentacijom dr. Domljana.

U Hrvatskom je saboru 9. rujna 2020. održana svečana komemoracija u povodu smrti dr. Domljana, prilikom koje su prigodnu riječi održali visoki državni dužnosnici. Donosimo riječi predsjednika Hrvatskoga sabora Gordana Jandrokovića. „Životni put dr. Domljana i njegovo osvjedočeno domoljublje može biti primjer svima nama koji služimo hrvatskim građanima“, kazao je predsjednik Sabora i nastavio: „Mi u Saboru pamtit ćemo prije svega dr. Domljana po njegovu snažnom političkom angažmanu“. Potom je podsjetio da je pod vodstvom dr. Domljana Sabor Republike Hrvatske donio niz odluka i temeljnih pravnih akata koji su bitno odredili razvoj suvremene hrvatske države i društva, poput donošenja Božićnog ustava i drugih odluka kojima je Hrvatska proglašena suverenom i samostalnom državom.

Foto: Borna Filic / PIXSELL

Intervju:

Mario Banožić

Funkcija ministra obrane iznimno je odgovorna i zahtijeva velik napor.

S novim ministrom obrane Republike Hrvatske razgovaramo o odgovornoj dužnosti, razvoju oružanih snaga i aktualnoj nabavci vojnih zrakoplova.

Intervjuirao: Tomislav Družak

Povjerenje za obnašanje dužnosti ministra dobili ste u prošloj vladi. Nakon njezine rekonstrukcije postali ste ministar za upravljanje državnom imovinom. Kako se snalazite u ulozi ministra obrane?

Biti ministar obrane nije samo čast već i obveza. Funkcija ministra obrane izrazito je odgovorna. Treba ulagati golem trud, rad i energiju da bi sustav funkcionirao, ali na to sam spreman. Hrvatska vojska danas je organiziran i razvijen sustav. Moja uloga je osigurati da se taj sustav i dalje razvija. To se prije svega odnosi na nastavak jačanja Hrvatske vojske, na nastavak započetih procesa opremanja i modernizacije kao i ulaganja u ljude koji su ključni u svakoj organizaciji.

Po struci ste ekonomist. Koliko vam znanje menadžerstva i financija pomaže u vođenju tako velikog i složenog resora?

Smatram da su moja struka i moje dosadašnje profesionalno i životno iskustvo dobri temelji za nastavak rasta i razvoja Hrvatske vojske te kvalitetno i uspješno vođenje Ministarstva obrane.

Hrvatska se obvezala do 2024. godine dostići izdvajanje 2 % BDP-a za obranu te izdvajati 20 % vojnog proračuna za opremanje i modernizaciju. S druge strane, dogodila nam se koronakriza i smanjivanje prihoda državnog proračuna. Što možemo očekivati?

Pandemija bolesti COVID-19 i potres u Zagrebu teško su pogodili hrvatsko gospodarstvo, a to se odrazilo i na proračun MORH-a. Umanjen je za 530 milijuna kuna pa za ovu godinu iznosi 4,5 milijarda kuna.

Pred nama su izazovna vremena. Svjesni smo gospodarske situacije i moramo voditi računa o financijama i trenutnim prioritetima. Kao ministar obrane zalagat ću se za zadržavanje visine proračuna kao što je bio na početku 2020. godine kako bismo zadržali materijalna prava i napravili dodatne iskorake u projektima vojne modernizacije.

Svjedoci smo političkih i vojnih napetosti (i više no inače) u istočnom Mediteranu (Grčka - Turska). Kako bi se NATO postavio u slučaju otvorene konfrontacije?

Republika Hrvatska odlučila se za kolektivnu obranu i pristupanje NATO-u radi najvećih mogućih sigurnosnih i obrambenih jamstava. No to ne znači da mi ne razvijamo svoje obrambene sposobnosti prema nacionalnim prioritetima.

Ovo nije prvi put da postoje napetosti između Grčke i Turske. NATO se aktivno uključio u proces da se prevladaju problemi između naših južnih saveznica i čvrsto vjerujem kako će se pronaći rješenje. Vrijednosti koje obje države imaju od svoga članstva u NATO-u zasigurno nadilaze trenutni problem i Savez će i ovdje pokazati svoju dodanu vrijednost. Dakle, pored obrambenih i sigurnosnih jamstava koje njegove članice imaju kolektivnom obranom, Savez može uvijek pomoći i da se otklone konfrontacije između pojedinih saveznica.

Treba li Hrvatska biti samodostatna u obrani od mogućih prijetnji ili bi se trebala (i u kojoj mjeri) oslanjati na NATO kišobran?

Republika Hrvatska odlučila se za kolektivnu obranu i pristupanje NATO-u radi najvećih mogućih sigurnosnih i obrambenih jamstava. No to ne znači da mi ne razvijamo svoje obrambene sposobnosti prema nacionalnim prioritetima. Podsjetimo kako nam upravo i sam Savez sugerira kako da jačamo obrambene sposobnosti te nam u tim procesima pomaže savjetima, evaluacijama, ali i potporom multinacionalnim projektima.

Hrvatska radi dugoročne planove razvoja oružanih snaga (DPR) koji obuhvaćaju razdoblja od jedanaest godina. Kako ocjenjujete ovaj koji je na izmaku?

Za DPR za koji kažete da je na „izmaku“ mogu reći da nije bio dovoljno realan, odnosno da nije dobru procijenio raspoložive resurse za ostvarenje kao što nije bio ni dovoljno fleksibilan u izvanrednim situacijama.

Tako su posljedice prethodne svjetske financijske krize bile generator čestih rebalansa proračuna u kojem se DPR pretvorio u formalni dokument koji je samo djelomično služio za usmjeravanje planiranja razvoja sposobnosti bez jasno alociranih financijskih sredstava i kao takav je izgubio svoju temeljnu svrhu.

Novi DPR oružanih snaga je u izradi. Kako će izgledati razvoj oružanih snaga u idućem jedanaestogodišnjem razdoblju i na kojim će segmentima biti posebno težište?

Novi DPR je u završnoj fazi izrade uz uporabu iskustava iz prethodna dva DPR-a. Težište će biti na projektima opremanja i modernizacije svih grana Hrvatske vojske od kojih treba istaknuti: za Hrvatsku kopnenu vojsku projekt razvoja srednje pješačke brigade koji uključuje nabavu borbenih vozila Bradley kao i dodatnu količinu vozila Patria s potrebnim naoružanjem i opremom, PZO sustave kratkog dometa, nastavak opremanja postrojba pješačkim naoružanjem domaće proizvodnje te taktički komunikacijsko-informacijske sustave.

Za naše ratno zrakoplovstvo je to svakako projekt nabave višenamjenskog borbenog zrakoplova kao i projekt nabave helikoptera Black Hawk.

Što se tiče mornarice, tu je nastavak projekta proizvodnje obalnih ophodnih brodova, nabava dva rabljena broda minolovca te projekt sustava za nadzor mora.

Od projekata razvoja združenih sposobnosti ističem opremanje postrojba osobnom i specijalističkom NBKO opremom, klasičnim i sanitetskim motornim vozilima, inženjerijskom opremom.

Prethodna dva DPR-a u praksi nisu u cijelosti implementirana. Predviđene nabave

Domaća vojna industrija je vrlo prisutna i kompletna oprema hrvatskog vojnika u potpunosti je proizvod hrvatske obrambene industrije.

najvećim dijelom nisu ostvarene, a prilike za donacije su iskorištene i onda kad bi donirani sustavi prelazili broj zacrtan DPR-om (borbena vozila na kotačima). Što planirate učiniti, kakve osigurače planirate uvesti kako i ovaj DPR ne bi slično završio?

Osnovni pristup izradi novog DPR-a je da mora biti realan, odnosno provediv. U izradi je završetak popisa projekata koji će biti razvrstani prema prioritetima i s alociranim financijskim sredstvima. Sukladno projekcijama Ministarstva financija za prve tri godine i našim što realnijim pretpostavkama za naredno razdoblje, projekti će biti posloženi prema prioritetima. U svakom slučaju, cilj nam je napraviti što realniji dokument kojim će biti utvrđena dugoročna projekcija razvoja potrebnih sposobnosti i definirani resursi za realizaciju. Novi DPR bit će referentni dokument za sve buduće planove opremanja i modernizacije.

Pričuva. General Stipetić je kazao svojedobno da je 15 000 vojnika paučina uzimajući u obzir reljef i oblik granica Hrvatske te da bi trebalo imati minimalno 40 000 ljudi u pričuvi te da ovim tempom obuke pričuve treba nekoliko desetaka godina za takvo što. Kako vi gledate na pričuvu, njezinu brojčanost, rodovsku strukturu i dinamiku obuke?

Na pričuvi je izgrađena Hrvatska vojska u Domovinskom ratu. Danas je pričuva jedna od sastavnica sustava domovinske sigurnosti s važnim zadaćama podizanja i jačanja sposobnosti za obranu zemlje, pomoći u zaštiti i spašavanju u elementarnim nepogodama, u kriznim situacijama, zaštiti objekata posebno važnih za obranu te jačanja koncepta domovinske sigurnosti, sigurnosne kulture i osobne sigurnosti pojedinca. Odlukom o veličini, sastavu i mobilizacijskom razvoju OSRH-a iz veljače 2017. godine utvrđena je veličina do 21 000 pripadnika pričuvnog sastava, od čega do 1 000 ugovornih pričuvnika i do 20 000 razvrstanih pričuvnika. Ukupan potencijal za popunu pričuvnoga sastava broji 370 291 vojnih obveznika, a pričuvene postrojbe popunjene su sa 17 476 pričuvnika.

Što se događa danas u odnosu na tu odluku?

U ovome trenutku brojčana veličina i rodovska struktura pričuve je optimalna s obzirom na to da je Republika Hrvatska članica NATO-a, što osigurava mogućnost dijeljenja sposobnosti među članicama, čime Republika Hrvatska ostvaruje veći obrambeni potencijal.

U 2020. godini planirano je osposobljavanje i uvježbavanje oko tisuću pripadnika pričuvnog sastava. Međutim novonastala situacija uzrokovana koronavirusom privremeno je zaustavila aktivnosti na tome polju.

Što je sa služenjem vojnog roka?

Što se tiče služenja vojnog roka, on je trenutno dragovoljan, čime se ne osigurava dovoljan broj vojnih obveznika za popunu pričuvnih postrojbi. Naravno, to je jedna od izazovnih zadaća u razvoju Hrvatske vojske, ali vjerujem kako će daljnjim razvojem koncepta i pričuva biti u optimalnom stanju razvoja i obuke.

Sadašnji napadi na HDZ uglavnom se svode na osporavanje odluka Stožera civilne zaštite i ubiranje političkih bodova na eksploataciji posljedica koronakrize. Očekujete li da bi vaši planovi modernizacije i opremanja HV-a mogli postati još jedna točka jeftinih populističkih napada na politiku HDZ-a i njegove vlade?

Uvijek će biti nezadovoljnih i onih koji će napadati politiku HDZ-a i rad vlade. Kao što sam i najavio na početku mandata, nastavit ću s procesom opremanja i modernizacije HV-a. Hrvatska vojska ima svoju cjelovitost koju je očuvala i u onim trenucima kad je bila mnogo manje tehnički opremljena i kada su hrvatski vojnici imali mnogo manje znanja, tehnika i vještina. Danas je Hrvatska vojska cjelovita i tu cjelovitost treba čuvati na kopnu, na moru i u zraku.

U tijeku je nabava eskadrile višenamjenskih borbenih zrakoplova. Gdje smo tu?

Govoriti o ponudama možemo isključivo u kontekstu 9. rujna kad je Međuresorno Vladino povjerenstvo zaprimilo četiri ponude, a među kojima su švedska s novim Gripenom, potom ponuda Sjedinjenih Američkih Država s novim F-16, francuska s rabljenim Rafaleom i izraelska s rabljenim F-16. Time je završila faza dostave ponuda i započeo proces procjene koji će trajati do kraja 2020. godine. Potom Povjerenstvo odabire najbolju ponudu i predlaže je Vladi RH.

Borbeni zrakoplovi su najsloženija i najskuplja konvencionalna komponenta bilo koje vojske. U takvim nabavama ulogu ne igraju samo tehničke mogućnosti strojeva nego i politički momenti. Kako stvari tu stoje?

Kao što je već dobro poznato, sve pristigle ponude razmatrat će se u kontekstu određenih parametara. Model pregovora i odlučivanja je usuglašen s Vladom. U cijelom procesu Međuresorno povjerenstvo razgovarat će sa svakim ponuditeljem da se obrazlože svi elementi ponude. Osim same nabavke aviona tu je i osnovno naoružanje, simulator leta, obuka pilota i mehaničara, izgradnja dijela infrastrukture. Konačno mišljenje dat će povjerenstvo. Isto povjerenstvo svoju će odluku predložiti Vladi, a Vlada će tu odluku potvrditi na sjednici.

Ako pristupimo čisto i iskreno kako su članovi povjerenstva i pristupili cijelom tom procesu, uvjeren sam kako će krajnji rezultat biti dobar i za Hrvatsku vojsku i za građane Republike Hrvatske.

Usudili bismo se reći da je MORH u nerealiziranom poslu s Izraelom imao poteškoća u komuniciranju s javnosti. Posao kupnje odličnih, moderniziranih F-16 je u dijelu javnosti percipiran kao loš. Postoji li kakvi planovi oko unaprjeđenja komunikacije s javnosti?

U ovom konkretnom slučaju, odnosno u tzv. medijskom sukobu oko izraelskih aviona imali smo školski primjer svrstavanja i lobiranja onih čiji je interes bio da taj posao propadne. Otud zapravo i dojam o poteškoćama u komuniciranju. Moramo biti svjesni kako novo vrijeme i novi izazovi zahtijevaju prilagođavanje, pa tako i u odnosima s javnošću. Svatko tko upravlja složenim sustavima u komuniciranju

Ako pristupimo čisto i iskreno kako su članovi povjerenstva i pristupili cijelom tom procesu, uvjeren sam kako će krajnji rezultat biti dobar i za Hrvatsku vojsku i za građane Republike Hrvatske.

daje svoj osobni doprinos, svoj pečat. Ovo je trenutak kada svi zajedno moramo biti krajnje odgovorni, ne iznositi paušalna rješenja medijima, ne dodvoravati se određenim ponudama ili zemljama koje su sudjelovale u ovom postupku, nego jasno i glasno stati iza najbolje ponude i donijeti cjelovito rješenje koje će biti na čast Hrvatskoj vojsci i svim građanima RH.

Nekad je vojna industrija gotovo isključivo vukla naprijed civilnu. Danas u vojnoj industriji postoji snažan obratni Commercial of the shelf (COTS) trend, gdje jeftine, masovno proizvedene civilne tehnologije poput procesora iz osobnih računala i mobitela, raznih mikroelektromehaničkih senzora i elemenata (MEMS) i sl. ulaze u vojnu industriju. Planira li MORH poticanje razvoja domaće vojne industrije temeljene na takvim disruptivnim tehnologijama, primjerice financiranjem razvoja do TLR6 (tehnoški demonstrator)?

Domovinski rat, tijekom kojega je hrvatska obrambena industrija stasala iz nužde, kolijevka je iz koje su izrasli središnji akteri hrvatske obrambene industrije kakvu danas imamo. Danas se naša obrambena industrija ističe s nekoliko svjetski renomiranih imena proizvođača naoružanja i vojne opreme: pištoljima i jurišnim puškama HS Produkta, zaštitnom balističkom opremom Šestan-Buscha, opremom za razminiranje DOK-ING-a i drugima.

Domaća vojna industrija je vrlo prisutna?

Kompletna je oprema hrvatskoga vojnika u potpunosti proizvod hrvatske obrambene industrije. S druge strane, hrvatska obrambena industrija ostvaruje rezultate koji je stavljaju na čelo ukupne gospodarske slike u Hrvatskoj te se tako promiče u lidera hrvatske gospodarske razmjene s inozemstvom. Podsjećam kako je Ministarstvo obrane ove godine potpisalo 38 ugovora s hrvatskim tvrtkama o nabavi vojne opreme, usluga i radova u ukupnom iznosu većem od 453 milijuna kuna. Takvi ugovori s hrvatskim proizvođačima bitan su doprinos hrvatskome gospodarstvu i pokazuju kako Ministarstvo obrane nije samo potrošač nego i generator razvoja te promotor hrvatskih proizvoda.

Tako će se nastaviti i u budućnosti?

Otvaramo mogućnost suradnje tvrtke "Đuro Đaković Specijalna vozila" s američkom tvrtkom BAE Systems za kreiranje proizvodno-remontnog centra vozila Bradley za ovaj dio Europe.

Hrvatska obrambena industrija ima još dosta prostora za daljnji napredak i razvoj, ali već u ovome trenutku raspolaže respektabilnim i vrlo zanimljivim proizvodima i uslugama, primjerice na području elektronike i brodogradnje.

Navest ću samo kako je hrvatska brodograđevna industrija pored izgradnje brodova za našu mornaricu ujedno važan čimbenik suradnje sa Sjedinjenim Američkim Državama. Riječko brodograđilište „Viktor Lenac“ već je godinama pouzdan partner američke ratne mornarice.

U vezi s prethodnim pitanjem, vidjeli smo nedavno u Siriji dominaciju bespilotnih letjelica turskog zrakoplovstva nad ruskim protuzračnim sustavima. Hrvatska je prije 30 godina u Domovinskom ratu imala vlastite bespilotne letjelice „Bojnik“ i „Mach 01“. Danas ih isključivo uvozimo. Što MORH i HV rade oko toga i na kojim konkretnim projektima surađuju s hrvatskim gospodarstvom?

Hrvatska obrambena industrija ima još dosta prostora za daljnji napredak i razvoj, ali već u ovome trenutku raspolaže respektabilnim i vrlo zanimljivim proizvodima i uslugama, primjerice na području elektronike i brodogradnje.

Tijekom Domovinskoga rata Republika Hrvatska je zahvaljujući inovativnosti nekolicine entuzijasta, pripadnika Hrvatske vojske iz Osijeka i Đakova, bila jedna od prvih država u svijetu koja je u ratnim operacijama koristila besposadne zrakoplovne sustave za izviđanje. Iako su iz današnje perspektive sustavi bili jednostavni, ispunjavali su svoju funkciju.

Po završetku Domovinskoga rata i nakon mirne reintegracije hrvatskoga Podunavlja naglo se smanjuju sredstva namijenjena obrani, što se nastavilo i nakon 2000. godine, osobito 2008. godine na početku velike gospodarske krize.

2016. godine izrađen je niz projektnih prijedloga, a između ostaloga i projekt naprednog besposadnog zrakoplovnog sustava za nadzor mora kojim bi se upravljalo pomoću umjetne inteligencije. Zahvaljujući partnerstvu s Ministarstvom poljoprivrede Hrvatska vojska ima priliku iskoristiti suvremenije BZS-ove toga ministarstva dok se ne steknu uvjeti za razvoj vlastitog sustava.

Završimo jednom aktualnom političkom temom. Hrvatska je napravila važne korake u oslobađanju političkoga prostora od stalne radikalizacije odnosa unutar društva na pitanjima oko kojih, barem što se tiče HDZ-a i državne vlasti, nema nikakvih nedoumica, poput značaja Domovinskoga rata i osude svih zločina. Takva politika, manifestirana nedavnim obilježavanjem godišnjice Oluje, doživjela je i neka bučna osporavanja, ponajprije napadima na ministra hrvatskih branitelja Tomu Medveda. Kako to komentirate?

Napadi na ministra Medveda, časnog hrvatskog generala, dolaze iz redova onih koji nemaju sposobnosti uvidjeti kako Hrvatska, pobjednica u Domovinskom ratu, ima snage pokloniti se žrtvi, neovisno o nacionalnosti. To je civilizacijski doseg, to su visoko postavljene moralne vrijednosti. Čuvati uspomenu na žrtve, a biti okrenut budućnosti smjer je koji ova vlada sigurno neće mijenjati. Žalosti činjenica kako u našem javnom prostoru postoje oni koji vode zakašnjele ratove, promašene kratkovidne politike konstruirajući napade na ministra Medveda i Vladu RH.

Nacionalna sigurnost:

Nabava višenamjenskih borbenih zrakoplova

Političke pozicije s kojih se osporavao prethodni proces nabavke aviona svima su nam poznate. Zbog toga je važno da ovoga puta činjenice osvoje uzvisine s kojih mogu djelovati protiv širokopojsnih paušalnih napada.

Uredništvo

Politizacije i prikupljanja jeftinih populističkih bodova na pitanju o kojemu ovisi obrambena sposobnost zemlje idućih desetljeća ne bi trebalo biti. No hoće li i u kojoj mjeri toga biti, ovisi ponajprije o oporbi. Budu li se njihovi čelnici u nastavku procesa borili isključivo za svoj dio medijskoga prostora kako bi i na ovoj temi vodili rat protiv vlade, vjerojatno će se to nastojanje usmjeriti i protiv Ministarstva obrane. U tom „ratu“ glavno streljivo ne bi trebale biti dezinformacije i parole populističkoga tipa, nego relevantne informacije. Činjenica pak ima bezbroj, pa vam stoga, u nastavku teksta, nudimo neke od njih.

Iduće će se godine navršiti trideset godina od osnutka Hrvatskoga ratnog zrakoplovstva (HRZ). Početci 1991. bili su ratni, skromni i teški. Zrakoplovstvo u ratu, ali bez ratnih aviona: školska Utva 75 i poljoprivredni dvokrilci An-2. Improvizacije poput ručnih raketnih bacača M-79 Osa ispod krila Utve i „bojler-bombi“ od plinskih boca punjenih eksplozivom i bacanih iz An-2. Iste godine 22. rujna u blizini Petrinje branitelji uspijevaju pogoditi Mil Mi-8, transportni helikopter JNA koji oštećen slijeće na područje pod našom kontrolom. Ekspresno je popravljen i stavljen u službu HRZ-a.

Za nastavak čitanja ovoga teksta važno je znati da je ovaj tekst pisan prije objave sadržaja ponuda za višenamjenske zrakoplove, kao i činjenicu da pisci ovoga teksta nemaju nikakve veze s Hrvatskim ratnim zrakoplovstvom, radnom grupom za izbor novog višenamjenskog zrakoplova, niti s bilo kakvim državnim institucijama. Sve navedeno u tekstu je ničime opterećena analiza temeljena na svima dostupnim otvorenim izvorima.

Početak nadzvučne komponente

Prvo je u Klagenfurt prebjegao legendarni Rudolf Perešin, koji je život izgubio tijekom borbi u vojno-policijskoj operaciji Bljesak. Prošle je godine naporima HDZ ove vlade Perešinov zrakoplov vraćen u Hrvatsku i za Dan državnosti (koji od ove godine ponovno obilježavamo 30. svibnja) bio izložen na Krešimirovu trgu ispred zgrade MORH-a, gdje ga je obišlo više od 100.000 građana. Iduće, 1992. godine, Danijel Borović, Ivan Selak i Ivica Ivandić, piloti ratnog zrakoplovstva JNA prebjegli su na hrvatsku stranu, svaki sa svojim MiG-21.

Kasnije tijekom rata Hrvatska u uvjetima embarga nabavlja 40 primjeraka MiG-21, od čega se četiri trenazna dvosjeda MiG-21UM i šesnaest MiG-21bis (u to vrijeme najnaprednija verzija) stavljaju u upotrebu, dok se preostalih dvadeset „kanibaliziralo“ za rezervne dijelove. Također je nabavljen veći broj Mi-8 transportnih i Mi-24 jurišnih helikoptera.

U međuvremenu je na MiG-ovima provedena osnovna modernizacija kako bi se postigla NATO interoperabilnost (2003. u Rumunjskoj) te u aranžmanu tadašnje Milanovićeve vlade kontroverzni remont u Ukrajini. Ti avioni su i danas jedini oslonac HRZ-a, a resursi im ističu 2023./2024.

Zašto je nadzvučna komponenta nužna?

Tijekom nerealizirane nabave moderniziranih izraelskih F-16 u javnosti su se mogli čuti argumenti protiv nabave zrakoplova. U većini slučajeva radilo se o „argumentima“ koji ne prolaze osnovne logičke testove, a nerijetko su graničili s glupošću (ili tu granicu prelazili).

„Za taj novac smo mogli napraviti mnogo škola, vrtića i bolnica.“ Ova logička greška zove se lažna dvojba i vrlo je uobičajena u politici. Svaki pravi dušobrižnik se barem jednom pobunio jer je policija uhapsila provalnika, pljačkaša pošte ili dilera droge jer su oni kao sitne ribe, a postoje puno krupnije. Dakle, po njihovu mišljenju bi trebalo prestati baviti se manjim problemima sve dok SVI veći nisu riješeni. Kako bi izgledao svijet kad bismo se uhvatili u tu zamku, nije teško zamisliti.

„Hrvatska je u NATO-u, pa zašto onda moramo trošiti novac na obranu?“ Još jedna od uobičajenih floskula. NATO je obrambeni savez koji broji 30 članica. Zamislite kada bi svih 30 odlučilo ne trošiti novac na obranu „jer su u NATO-u“? Obrambeni savez se uskoro ne bi imao čime braniti niti bi ga imao tko braniti.

Isti oni, koji bi najradije ukinuli sva sredstva za modernizaciju HV-a uz ovo suludo obrazloženje, ako bismo ih poslušali, počeli bi nas tući zahtjevima za ulaganja uz argumentaciju „uzdaj se u se i u svoje kljuse“.

„Ali ekonomija je u kolapsu, koronakriza, recesija i to...“ Nije. Ekonomija nije u kolapsu niti će biti. Hrvatskoj je do početka krize išlo prilično dobro. Da, pandemija koronavirusa je napravila ozbiljne probleme svjetskome gospodarstvu. Ali ono što većina novinara i samopozvanih (ekonomskih) analitičara ne shvaća: jedno su strukturalne recesije poput one iz 2008., koje nastaju kao posljedica neravnoteža na tržištu ili financijskih malverzacija i koje zapravo „vraćaju stvari na svoje“, a drugo je recesija poput ove uzrokovane pandemijom. Ako imate zatvaranje ekonomije od dva-tri mjeseca kao i vrijeme

„Lockheed Martin F-16 Block 52 poljskog ratnog zrakoplovstva a konformalnim spremnicima goriva.“

kad zbog epidemioloških mjera niz djelatnosti ne radi punim kapacitetom, naravno da će pad BDP-a biti velik i trenutno. Nakon što se dovoljno populacije prokuži ili cijepi (a cjepiva su gotovo završena) i postigne takozvani imunitet krda, te restrikcije će uglavnom nestati, a ekonomija će se vratiti na prijašnje vrijednosti. U međuvremenu je Vlada osigurala financijski okvir za ublažavanje posljedica krize, osigurala redovitost svih izdataka državnog proračuna i nastavlja voditi računa o najpogođenijim dijelovima gospodarstva.

Nacionalna obrana je osnovna zadaća svake države

Države štiti međunarodno pravo, zaštićene su u okvirima raznih multilateralnih organizacija. Ali ništa nikada nije i ne može nadomjestiti vlastitu sposobnost obrane. Tko nije u stanju pobrinuti se za vlastitu obranu i sigurnost, izgubit će neovisnosti ili u potpunosti prestati postojati kao samostalni entitet (a u takvoj je situaciji Hrvatska bila između 1. i 2. svjetskog rata, a dobrim dijelom i od 1945. do 1991.). A kad se to dogodi, netko drugi preuzima ulogu odlučivanja i o svim drugim pitanjima važnima za život nacije.

Riječ je o ovladavanju dominantnim pozicijama

Dominantne kote su tu. One postoje. U mirnodopskim vremenima se na njih ne obaziremo, ne kontekstualiziramo ih tako. Tek ćemo pri obilježavanju obljetnice neke od vojnih operacija početi razmišljati koliko je važno bilo ovladavanje Dinarom ili pak vrhovima Velebita. Od kada postoji ljudska vrsta postojali su i veći i manji sukobi. Od početka je svima koji su u tim sukobima sudjelovali bilo kristalno jasno da je ključ pobjede u ovladavanju dominantnim kotama: brdima, planinama, visoravnima. Uz brdo je teže napadati, ali još je važniji pregled situacije koji pogled odozgor, iz ptičje perspektive, pruža, kao i činjenica da oružja s visine imaju veći domet i preciznije djeluju po vidljivim ciljevima.

Najviše kote u modernom ratovanju su zrakoplovi u letu (zanemariti ćemo satelite u orbiti jer imaju zanemarivu upravljivost i nemaju sposobnost djelovanja po ciljevima).

Nitko se ne odriče zrakoplova s posadom

Danas svjedočimo eksplozivnom razvoju tehnologije bespilotnih letjelica pa ipak niti jedna se zemlja ne odriče zrakoplova s posadom. Čak i šesta generacija zrakoplova (američki F/A-XX i PCA, europski FCAS i BAE Systems Tempest), koja još uvijek nije niti u nacrtu, već tek koncept, će imati posadu.

Uz svu automatizaciju najbolji „kompjutor“ koji se može staviti u neku borbenu platformu jednostavno je – čovjek. I sve je prisutniji trend proizvodnje bespilotnih letjelica koje bi djelovale uz nadzvučne zrakoplove s posadom, poput Boeingova „Loyal Wingmana“, Dassaultova nEUROn ili ruskog Suhoj S-70 Okhotnik-B.

Uza sve to, svaka zemlja ima obvezu nadzora vlastitog zračnog prostora, „air policing“. U slučaju da bilo kakav neidentificirani zrakoplov uđe u zračni prostor zemlje i odbije ili se nije u mogućnosti identificirati, ona je dužna poduzeti mjere presretanja, identifikacije i, u nuždi, rušenja uljeza.

Za takva presretanja jednostavno su nužni nadzvučni zrakoplovi, s obzirom na to da se putnički i poslovni mlažnjaci kreću visokim podzvučnim brzinama, obično 850 – 900 km/h (Mach 0,8 – 0,9 na 10.000 m). To je ujedno i propisano međunarodnim zrakoplovnim standardima. Ako zemlja ne posjeduje nadzvučne zrakoplove, mora zaštitu neba plaćati nekome od susjeda. I takva zaštita nikada nije jeftina. Koliko ima smisla takvim plaćanjem razvijati tuđe borbene sposobnosti umjesto vlastitih?

Osigurati stabilnost života uz nestabilno susjedstvo

Hrvatska se nalazi u nestabilnom susjedstvu. Pojmovi poput „balkansko bure baruta“, „balkanizacija“, koja je u svijetu sinonim za nestabilnost, Churchillova rečenica da „Balkan proizvodi više povijesti nego što je može konzimirati“, kao i činjenica da se ovdje nitko nije rodio i umro a da nije promijenio nekoliko država, pri čemu je cijelo vrijeme živio u istoj kući, dovoljno govore o tome.

Hrvatska jest članica NATO-a i NATO je sjajan i uspješan savez. Ali nužno je shvatiti da članstvo u svakom klubu uz privilegije nosi i obveze. Na primjer, uz misije u Afganistanu i

„Dassault Rafale francuskog ratnog zrakoplovstva u konfiguraciji s 3 vanjska spremnika goriva po 2000l, GBU-12 Paveway II laserski navođenim bombama, Reco NG spremnikom za izviđanje (i na vrhovima krila uobičajeno MBDA MICA rakete zrak-zrak). Ukupno preko 8t goriva, naoružanja i opreme.“

Public domain, Flickr, Author: Robert Sullivan

„Saab JAS-39C švedskog ratnog zrakoplovstva.“

Creative Commons, CC BY-SA 2.0, Flickr, Author: Alan Wilson

na Kosovu, u operaciji „NATO Forward Presence“ u Poljskoj, nalazi se 6. HRVCON opremljen bitnicom višecjevnih bacača raketa M-92 Vulkan kalibra 122 mm.

Hrvatska bi sukladno naptucima NATO-a trebala trošiti 2 % BDP-a na nacionalnu obranu, no 2019. smo trošili 1,7 % (a i to jako nategnuto). U 2020., s obzirom na koronakrizu, vjerojatno nećemo biti bliži cilju od 2 %, nego ćemo se vratiti ne neki prethodni postotak.

Ponuđeni zrakoplovi

U finale našega izbora za nasljednika MiG-21 ušli su F-16 (novi Lockheed-Martinovi block 70/72 i rabljeni izraelski block 30), francuski (rabljeni) Dassault Rafale i (novi) švedski Gripen.

S obzirom na visoke troškove i složenost ispitivanja višenamjenskih borbenih zrakoplova, racionalno bi bilo da Hrvatska jednostavno preuzme rezultate i iskustva država koje su u zadnjih nekoliko godina provele ispitivanja i zapadnih i istočnih zrakoplova kojima bi (kao i Hrvatska) zamijenili svoje (više-manje) zastarjele zrakoplove.

Govorimo o evaluaciji zrakoplova za potrebe Švicarske i Indije i o njihovim budućim višenamjenskim zrakoplovima (Švicarska), odnosno srednjim višenamjenskim zrakoplovima (Indija).

Najlošiji je u oba natječaja bio je jedan zrakoplov: Saabov JAS-39 C/D Gripen.

S obzirom na to da Švicarska ima relativno slične zahtjeve za višenamjenske borbeno zrakoplove kao i Hrvatska i da su indijski zahtjevi još složeniji, ima smisla preuzeti njihova iskustva u odabiru zrakoplova za HRZ.

Hrvatska – mala zemlja koja mora imati veliku obrambenu sposobnost

Kao „argument“ protiv obrambenih zrakoplova u pravilu ćete, čak i od naših državnih dužnosnika, čuti da je Hrvatska mala država. U stvari je ukupna površina kopna i teritorijalnog mora sasvim solidna: 89.810 km², u usporedbi s npr. Srbijom i njenih 77.474 km² ili Mađarskom koja je za tek 4 % veća s 93.030 km².

Ali pogledate li stvarni zemljopisni otisak Hrvatske, shvatit ćete da je od Vukovara do Dubrovnika barem 600 km zračne linije (preko hrvatskog ozemlja). I s obzirom na u najmanju ruku neobičan oblik naše države na kartu Hrvatske stane cijela Engleska ili cijeli Benelux i Švicarska zajedno (vidi sliku).

Svima koji ne shvaćaju važnost borbene eskadrile dovoljno je reći da zemlje Beneluksa imaju ukupno stotinu i tri F-16 i dvanaest F-35, dakle 115 najnaprednijih zrakoplova na planetu, a prvi realan „neprijatelj“ (Rusija) im je 2000 km daleko (ni blizu doleta njihovih zrakoplova).

Pojednostavljeno, nalaze se danas u, u obrambenom kontekstu, daleko najugodnijem dijelu Europe.

Nikad ne donosite odluku, a da niste razmotrili bar dvije mogućnosti izbora

Gripen je bio i ostao najinferiorniji underdog od svih ponuđenih na natječajima. Za švicarski višenamjenski zrakoplov uopće nije zadovoljio kriterije, kao ni za indijski srednji višenamjenski zrakoplov. Saab ima najagresivniji marketinški odjel i oni sjajno predstavljaju sasvim uobičajene osobitosti kao jedinstvene za Gripen. Na primjer, deklariraju dužinu piste za uzlijetanje 500 metara, a za slijetanje 600 metara i kao sve to na autoputu. Ti brojevi su slični onima koje postiže F-16 i inferiorni Rafale, koji polijeće za 400 metara, a slijeće bez zaustavnog padobrana za svega 450 m.

Hrvatska ima vrlo slične zahtjeve kao i Švicarska, uz to što nam je potrebno i djelovanje nad morem. To automatski favorizira dvomotorne lovce, kao što je američka mornarica i prakticirala sve do F-35, ali to je opet druga priča.

Sve u svemu, izbor smo (neopterećeni i na temelju otvorenih izvora) suzili na dva kandidata: Rafale i F-16.

Hrvatska i svijet:

Pravo na samostalan izbor

Hrvati u BiH neće Sejdu Bajramovića da odlučuje u njihovo ime.

dr. sc. Ivica Miškulin

Foto: Armin Durgut / HaloPix / PIXSELL

Premda su zbog situacije uzrokovane pandemijom koronavirusa i nekih tehničkih poteškoća lokalni izbori u susjednoj Bosni i Hercegovini opet odgođeni, sva je prilika da će se do kraja godine ipak održati. Prema posljednjim informacijama Centralne izborne komisije BiH zakazani su za 20. studenog 2020. Događanja u BiH, posebno status hrvatskog naroda, oduvijek su zauzimali poseban položaj u politici naše stranke, pa ovaj osvrt valja tumačiti našim prilogom toj temi.

Hrvati u BiH i iz BiH, glasujte za svoje predstavnike!

Izbori se provode na području cjelokupne BiH, dakle i u Federaciji BiH, i u Republici Srpskoj, i u Brčko Distriktu. Što veći izlazak Hrvata na ove izbore iznimno je važan.

Najsnažnija je politička stranka Hrvata u susjednoj državi naš sestrinski HDZ BiH i, kako ta stranka već godinama najsnažnije poboljšava, brani i promiče interese naših sunarodnjaka u BiH, podrška njezinim kandidatima za načelnike, gradonačelnike i vijećnike općinskih vijeća, najbolji je način zaštite tamošnjih Hrvata.

U sredinama u kojima su Hrvati u očitoj manjini ne treba bježati ni od zajedničkih lista s drugim hrvatskim strankama, a sve da bi se izbio što veći broj vijećnika i načelnika. Samo sa što većom prisutnošću na svim razinama političkog odlučivanja Hrvati mogu očekivati da će uspjeti ishoditi opće poboljšanje svoga položaja. Pritom posebno valja naglasiti nesretan običaj brojnih Hrvata iz BiH (sada privremeno nastanjenih u Hrvatskoj) da se uredno registriraju za izbore (dakle, izraze želju za glasovanjem), a potom glasaju. Takva praksa mora prestati.

Hrvatska i Hrvati u BiH

Na važnost uredne registracije i glasovanja prilikom nedavna posjeta Hrvatima Posavske županije (bosanska Posavina) upozorio je i ministar vanjskih i europskih poslova Republike Hrvatske Gordan Grić Radman. Govoreći u Orašju naglasio je: „Uskoro se u BiH održavaju

lokalni izbori. Mislim da nije potrebno posebno isticati koliko je to važno za status Hrvata u BiH (slučaj lokalnih izbora u Mostaru i odluka Ustavnog suda BiH o tome, ali i položaj Hrvata u općinama u Republici Srpskoj). Na izborima u BiH dopušteno je i dopisno glasovanje uz prethodnu registraciju. Ovom prilikom pozvao bih još jednom sve Hrvate iz BiH da iskoriste tu mogućnost i u tome će imati svu potrebnu pomoć svih institucija Republike Hrvatske, ali i naše stranke.”

Aktualni su lokalni izbori u BiH naravno samo jedan aspekt borbe za ostvarivanje svih političkih prava Hrvata u BiH koja proizlaze iz njihova ustavnog položaja konstitutivnog naroda i stoga će i dalje ostati jedan od političkih prioriteta nove vlade predvođene HDZ-om.

Naime, nema sumnje da je rješavanje legitimnog političkog predstavljanja Hrvata na svim razinama jedno od ključnih pitanja koje traži našu potpunu posvećenost. I stoga najviši državni predstavnici i hrvatski diplomati kontinuirano u svim razgovorima na međunarodnoj sceni podsjećaju na ove činjenice i s time će nastaviti sve dok ovo krucijalno političko pitanje ne bude pravedno riješeno. Uza sve navedeno, Hrvatska je vitalno zainteresirana da i sama BiH ostvari napredak na svojem političkom putu prema euroatlantskim integracijama.

Relevantne brojke mjerodavno svjedoče o kontinuiranom zalaganju Hrvatske za napredak Hrvata u BiH u svim društvenim područjima. Evo nekih podataka za 2019. godinu. Dakle, u proračunu je Republike Hrvatske za potrebe unaprjeđenja sveukupnog života na područjima na kojima žive Hrvati u BiH bilo namijenjeno 25,8 milijuna kuna. Treba istaknuti kao je to bilo povećanje preko 25 % u odnosu na sredstva odobrena 2018. Spome-

nuta sredstva su tijekom 2019. bila realizirana u 34 projekta u resoru kulture, 17 projekata u resoru obrazovanja i znanosti, 12 projekata iz resora zdravstva te 26 projekata u drugim društvenim područjima (izgradnja komunalne infrastrukture, gradnja stambenih jedinica poradi demografske obnove i održivog života, pomoć za obnovu i pokretanje gospodarstva, dodjela studentskih stipendija). Također, valja napomenuti da se ova financijska sredstva ravnomjerno dijele na čitavom području BiH.

Otvorena bošnjačka prijetnja

Ministrov naglasak na borbu za ostvarivanje svih političkih prava Hrvata u BiH koja proizlaze iz njihova ustavnog položaja konstitutivnog naroda nije izrečen bez svrhe. Naime, i na ovim izborima može se očekivati ponovno muslimansko potkopavanje prava Hrvata na vlastiti izbor svojih političkih predstavnika. Nedavno je tako čelnik SDA Bakir Izetbegović krajnje otvoreno izjavio „da će Bošnjaci Hrvatima i na sljedećim izborima”, uz već notornog Željka Komšića, „nametnuti i političke predstavnike na drugim razinama”.

Jasno je zato da se repriza izbora Željka Komšića ne smije dogoditi pa je stoga iznimno važno da što veći broj hrvatskih glasača na predstojećim lokalnim izborima glasa za svoje – hrvatske – predstavnike.

Reakcije mjerodavnih hrvatskih političkih predstavnika iz BiH na ovu otvorenu prijetnju bile su očekivano oštre. „Izetbegovićeve prijetnje ukidanja mehanizma legitimnog predstavljanja otvorena su agresija na BiH. Sad je jasno da SDA i Bakir Izetbegović otvoreno iskazuju opredijeljenost za politiku raspada BiH kao zajednice tri jednakopravna naroda”, navodi se u priopćenju kluba izaslanika hrvatskoga naroda u Domu naroda Parlamenta Federacije BiH. „O sudbini hrvatskoga naroda u BiH odlučivat će Hrvati, a ne Izetbegović i Komšić”, stoji u priopćenju kluba Hrvata u gornjem, nacionalno koncipiranom Domu naroda. „Jasno je da je Komšić izbor Bakira Izetbegovića i svih onih koji ne poštuju volju hrvatskog naroda, a koji je izabrao Dragana Čovića. Nije pred gospodinom Bakinom izbor između dviju osoba, nego opredjeljenje je li za BiH, poštujući volju hrvatskog naroda ili nije za BiH, rušeći temelje BiH i ravnopravnost i prava konstitutivnih naroda”, stoji u izjavi predsjednika Federacije BiH Marinka Čavare. Jasno je naravno da su Bošnjaci izborom Komšića za hrvatskoga člana Predsjedništva BiH cjelokupnoj državi (a i dobrom dijelu međunarodne zajednice) podvalili karakteristično političko kukavičje jaje. Jasno je naravno da su pritom otvoreno pogazili Ustav BiH i (zasada) nekažnjeno pogazili pravo drugom konstitutivnom narodu (Hrvati) na samostalan izbor vlastitih političkih predstavnika. Jasno je zato da bi repriza takva scenarija ne samo dodatno ugrozila prava hrvatskog naroda u Bosni i Hercegovini nego i ozbiljno narušila krhku unutarnju strukturu na kojoj ta država počiva. Braneći svoja konstitutivna i nacionalna prava, Hrvati u BiH brane i jedinu moguću BiH, u čemu ih podupire i Republika Hrvatska.

„Neka hrvatski narod sam izabire svoje predstavnike. Ugradimo, a to nije teško učiniti, takve mehanizme da upravo Hrvate predstavlja čovjek koji će zastupati njihove želje i interese, ma kakvi oni bili, i mehanizme koji će ga smijeniti ako to hrvatski narod želi.”

Lokalni izbori – prilika za promjenu politike majorizacije

Jasno je da su bošnjački politički prvaci u BiH izborom Komšića nanijeli težak udarac odnosima triju konstitutivnih naroda, a time i stabilnosti države. Komšić je izabran bošnjačkim glasovima i bosanskohercegovački Hrvati nikad ga neće prihvatiti kao svoga legitimnog predstavnika (upitna je također i njegova legalnost). Stoga neodoljivo podsjeća na tragičnog Sejdu Bajramovića, navodnog predstavnika Kosova u Predsjedništvu SFRJ, a zapravo lutke na koncu Slobodana Miloševića.

Današnje su bošnjačke političke elite naravno itekako svjesne da se ni Hrvatska ni bosanskohercegovački Hrvati ne mogu pomiriti s tim da im glasači drugih naroda biraju njihove predstavnike. Budući da se ipak upuštaju u takve nečasne rabote, jasno je da odbacuju politiku svojih trezvenijih prethodnika. Evo što je primjerice član Predsjedništva BiH Ejup Ganić rekao hrvatskom predsjedniku Franji Tuđmanu 1993.: „Neka hrvatski narod sam izabire svoje predstavnike. Ugradimo, a to nije teško učiniti, takve mehanizme da upravo Hrvate predstavlja čovjek koji će zastupati njihove želje i interese, ma kakvi oni bili, i mehanizme koji će ga smijeniti ako to hrvatski narod želi.”

Daytonski sporazum, do kojega je došlo zahvaljujući hrvatskom vojnom angažmanu i strateškoj promjeni odnosa snaga na terenu, ugradio je takve mehanizme. S time su se složila sva tri naroda u BiH. Neka se svi toga drže i tako ponašaju na predstojećim lokalnim izborima. U prvome bi se redu to trebalo očekivati od bošnjačkih glasača. Tako bi se barem donekle odužili kontinuiranoj podršci Hrvata ideji države triju ravnopravnih i konstitutivnih naroda. Nju smo iskazali na referendumu o neovisnosti BiH, otporom srpskoj agresiji, zbrinjavanjem izbjeglica iz BiH, oslobođanjem bihačke enklave... Osim ako im je ta ideja neprihvatljiva. Ali onda treba preuzeti i odgovornost za sve posljedice takve politike, koju Hrvati neće i ne mogu prihvatiti, u budućnosti. Zato su ovi izbori prilika za prestanak politike majorizacije i konačno prihvaćanje hrvatske konstitutivne ravnopravnosti. Kolike su šanse da se to uistinu dogodi voljom samoga Sarajeva? Slabašne. Odnosno, bolje je reći da su – bez snažne mobilizacije pripadnika hrvatskoga naroda u suprotstavljanju takvoj politici – nikakve. **Zato Hrvati – izađimo na izbore!**

Mi i oni:

Predsjedničke laži

Hrvatski građani od predsjednika države očekuju političku nepristranost, odgovornost i vjerodostojnost.

dr. sc. Ivica Miškulin

U svakoj uređenoj demokratskoj državi u najmanju ruku nepredvidivo ponašanje najviših državnih dužnosnika s razlogom uzrokuje najprije zbuđenost, a potom i zgražanje cjelokupnog društva. I bez posebnog uvida u podatke s kojima bi javnost tek trebala biti upoznata postoji dovoljno dokumentarnih tragova koji upućuju da se Zoran Milanović opet upleo u duboko kontroverzan čin.

Predsjednik u privatnom posjetu

Kronologija je slučaja sljedeća. Iz Ureda su predsjednika 12. kolovoza ove godine obavijestili javnost da predsjednik toga dana privatno boravi u Albaniji te da je tamo otišao na osobni poziv predsjednika Vlade Republike Albanije Edija Rame. Također, ta obavijest nije bila objavljena u službenom protokolu putovanja predsjednika države, odnosno javno dostupnom pregledu njegovih službenih putovanja. Iz ovog dakle nesumnjivo slijedi da je predsjednik države u Albaniju otišao u privatnom aranžmanu, tj. u posjet prijatelju i, kako je jedino opravdano pretpostaviti, o vlastitu trošku.

Milanović nije naravno dužan obavijestiti javnost o sadržaju povjerljivih razgovora koje vodi prilikom nekog od posjeta. Međutim, obično priopćenje o razlozima i ishodu posjeta javnost je nesumnjivo zaslužila, a ono je ovoga puta upadljivo izostalo (osim naravno tvrdnje da u Albaniji boravi u privatnom aranžmanu). Predsjednikovi ljudi za odnose s medijima, koji se inače trude praktički o svakom šefovu koraku na vrijeme obavijestiti javnost, ovoga su puta dakle bili poprilično šutljivi.

Škrtu tvrdnju o privatnom posjetu valja sučeliti obavijesti koju iz Ureda predsjednika prosljedili medijima 13. kolovoza dok je Milanović još bio u Albaniji. Tu je navedeno da će predsjednik dan kasnije, 14. kolovoza u večernjim satima, prisustvovati svečanoj sjednici Općinskog vijeća Općine Jelsa na Hvaru i da će se tom prilikom obratiti okupljenima. Dan je poslije, 15. kolovoza, javnost tekstom opsega od preko dvije tisuće znakova obaviještena o predsjednikovu boravku na Hvaru, a sve je popraćeno opsežnim citatima iz Milanovićeva govora. S jedne strane svega nekoliko riječi, a s druge opsežan tekst. Na prvi pogled sve ispravno i u redu: ta ipak je Milanovićev posjet Albaniji, kako su naveli u priopćenju njegova ureda, bio privatni posjet dobrom prijatelju, a boravak u Jelsi službeni put!

Predsjednik ipak „na službenom putu“

Međutim, ubrzo su mediji otkrili niz detalja koji jasno sugeriraju da Milanovićev boravak u Albaniji ulazi u privatni posjet vrlo posebne vrste. Najprije, kod premijera Rame je Milano-

vić otputovao iz Dubrovnika 39 metara dugom jahtom Hrvatske ratne mornarice „Učka“, a nakon što je u taj grad doletio vojnim helikopterom s Hvara, gdje je provodio godišnji odmor. Prema dostupnim podacima Ministarstva obrane Ured je predsjednika jahtu „Učka“ rezervirao za period od 11. do 14. kolovoza. Možda je doista moguće u privatnom posjetu otputovati voznom parkom koji plaćaju svi hrvatski porezni obveznici, ali se autoru ovih redaka to poprilično čini s one strane zakona i boljih običaja.

Onda su domaći mediji prenijeli komentare iz Albanije. Među njima su nesumnjivo najzanimljivije dvije rečenice objavljene na stranici portala *Lajme Durrës*, a u cijelosti (i prevedene na hrvatski jezik) glase: „Vojni brod Učka, na kojem je bila hrvatska predsjednička obitelj, bio je usidren kraj albanske obale posljednja dva dana. **Hrvatski predsjednik Zoran Milanović odabrao je južnu obalu Albanije za odmor** – [naglasio – I. M.]“. Albanski su mediji dakle opisali ono što se stvarno dogodilo, tj. predsjednika na odmoru.

Uočivši očitu kontradiktornost između priopćenja Ureda predsjednika i napisa u medijima, mjerodavno je Povjerenstvo za odlučivanje o sukobu interesa zatražilo od Milanovića očitovanje. Donosimo najzanimljiviji dio: „U svrhu utvrđivanja relevantnih činjenica, dostavljamo Vam informacije o putovanju predsjednika Republike u Albaniju. Predsjednik Republike Hrvatske Zoran Milanović na poziv predsjednika Vlade Republike Albanije, Edija Rame, boravio je u Albaniji 12. i 13. kolovoza 2020. godine. **Putovanje predsjednika Republike Hrvatske je bilo u sklopu obnašanja predsjedničkih dužnosti** – [naglasio – I. M.]. Napominjemo da prilikom svih posjeta, posebno kada se radi o posjetima stranim dužnosnicima, predsjednik Republike Hrvatske uvijek predstavlja Republiku Hrvatsku. Kao i u svim slučajevima kada predsjednik Republike putuje, troškove putovanja koji se odnose na prijevoz predsjednika Republike Hrvatske podmireni su iz Državnog proračuna. Što se tiče troška smještaja, predsjednik Republike Hrvatske je boravio u državnoj rezidenciji Republike Albanije na poziv domaćina, predsjednika Vlade Republike Albanije“.

Većina je komentatora citirane riječi protumačila kao da je odjednom Milanović iznuđeno priznao da je u Albaniji, eto, ipak bio u službenom posjetu. Meni se pak čini da se radi o loše napisanom pokušaju prikrivanja. No, pričekajmo pravorijek mjerodavnog povjerenstva.

Predsjednikov lažni sjaj

Cjelokupni je slučaj predsjedničkog muljanja oko posjete Albaniji indikativan iz dva druga, u biti mnogo važnija razloga. Prvi se tiče, kako se meni čini, jedinstvene nepriklad-

nosti Milanovića za visoku dužnost koju trenutačno obnaša. Podsjetimo, radi se o čovjeku koji je u svega četiri godine uspio višestruko unazaditi Hrvatsku, u prvome redu učiniti da gospodarski stagnira te da uđe u zavadu s gotovo svakom uglednom državom međunarodne zajednice. Zdravih radnih navika nije ni tada imao, tek sklonost eskapadama na koju nas i danas gotovo svakodnevno podsjeća.

Nekih vještina Milanović ipak ima. S obzirom da se u politiku, društvo i gospodarstvo, dakle u polje ozbiljnog državnštva ne razumije, preostale su mu floskule, folovi, parole, sulude teze, isprazno junačenje i nepristojna podbadanja.

Nekih vještina Milanović ipak ima. S obzirom da se u politiku i gospodarstvo, dakle u polje ozbiljnog državnštva ne razumije, preostale su mu floskule, folovi, parole, sulude teze, isprazno junačenje i nepristojna podbadanja. I aktualni je slučaj navodnog službenog puta u Albaniju dobar primjer navedenoga. Uhvaćen u prekršaju, jer službeni put podrazumijeva da osoba uzme putni nalog, u javnost plasira karakterističnu floskulu. Dakle, prvo prekršaj, a onda laž.

Prilikom konferencije za medije tako je izjavio: „U ovom Uredu ne izdaje se putni nalog, ja ne uzimam devizne dnevnicke, jedini motiv za putni nalog predsjednika je da uzmeš dnevnicu“. Zvuči efektno i na prvi pogled svjedoči da je predsjednik navodno socijalno osjetljiva osoba koja, eto, pazi na državni novac. Zapravo se radi o klasičnom primjeru bacanja prašine u oči, dimnoj zavjesi i oportunom skretanju pozornosti.

Posebno je pak nepristojno njegovo stalno provociranje najviših dužnosnika naše stranke, a posebno predsjednika HDZ-a. Kad ga suoče s kolovoškim kupanjem na južnoj obali Albanije predstavljenim kao službeni posjet, Milanović kaže da to nije ništa u odnosu na navodni „HDZ-ov dernek“ u Finskoj premda se radilo o službenom susretu premijera s finskim kolegom, a potom i sjednici čelnštva Europske pučke stranke (dakle, ne o kupanju ili boravku u kakvoj sauni na sjeveru Europe!). Kad ga upitaju da, eto, malo pojašni karakter svog navodno državnog posjeta Albaniji, on uzvraća da je sve u jednoj prilici najavio premijeru riječima: „čuj, Andrej, eto ja idem malo u Albaniju“ (dakle, kao da zaista ide u privatni posjet!).

Kad ga javno prozovu zbog hvalisanja svakodnevnim ručkom u zagrebačkom Taču, on odgovara da i Andrej Plenković, eto, negdje odlazi na kavu ili ručak s obitelji. Valja opet podsjetiti i upozoriti na Milanovićevu taktiku: ne radi se ovdje tek o uobičajenim političkim zadjevicama, nego o skretanju pozornosti s vlastitih pogrešaka. Ali i početku rada na dalekosežnijem političkom cilju.

Predsjednik u zabrani dnevne politike

Konačno, više nas pojavnosti navodi na zaključak da se predsjednik sve očitije upušta u nedopuštenu vrstu političkog djelovanja. U najkraćim crtama, u svjetlu općeg nestanka ozbiljne političke opozicije, izgleda da tu ulogu sve više preuzima Milanović. Pogledajmo jedan svjež primjer.

Konačno, više nas pojavnosti navodi na zaključak da se predsjednik države sve očitije upušta u nedopuštenu vrstu političkog djelovanja. U najkraćim crtama, u svjetlu općeg nestanka ozbiljne političke opozicije, izgleda da tu ulogu sve više preuzima Milanović.

Na stranicama čitanog (nazovi) neovisnog portala *Telegram* nedavno se pojavio komentar stanovitog Ivana Viočića. U najkraćim crtama tekst nam šalje poruku da su aktualna Milanovićeva podbadanja upućena na premijerov račun, eto, obična, navedeno je, „alanfordovska prepucavanja“. Za koja, kaže dalje Viočić, nije kriv nepristojni predsjednik nego navodno autoritarno orijentiran premijer. Potpuno (kao slučajno!) previđajući da su SDP, Domovinski pokret i drugi protekle izbore izgubili jer ih je potukao (jednostavno!) bolji konkurent, ali i jer su sami pokazali niz teško razumljivih slabosti, autor nam zasluženo pobjedu HDZ-a prikazuje kao početak – ni manje, ni više – orbanizacije Hrvatske, odnosno rast autoritarne moći vladajuće stranke.

Autor nam dalje predsjednika države predstavlja jedinom točkom otpora nepostojećoj opasnosti. Evo opet tog Viočića: „Zoran Milanović itekako je svjestan opasnosti orbanizacije Hrvatske. Ali, jednako je svjestan ustavnih ograničenja za političko djelovanje predsjednika Republike. Stoga Milanović traži male, legalne političke prostore, u kojima bi mogao propitivati postupke Plenkovićeve vlasti.“ Ma zamislite samo! Naravno, logika prema kojoj je nova parlamentarna većina – podsjetimo, uspostavljena na temelju iskazanog povjerenja većine glasača – tek nabacivanja blatom vrijedna „Plenkovićeva vlast“, i koju bi, naravno, predsjednik države upravo takvom morao doživljavati, uistinu je zabrinjavajuća.

Posljednja je rečenica ključna za razumijevanje citiranog teksta. U njoj se zapravo najavljuje daljnja medijska i društvena aktivacija predsjednika države radi oblikovanja paraopozicijskog političkog središta. Možda bi nemirnog predsjednika trebalo češće podsjećati da njegov ustavni položaj nalaže njegovu političku nepristranost. Možda bi tad njegovo djelovanje nalikovalo na odgovoran rad, a daleko se manje sastojalo od nabacivanja floskulama i doskočicama.

Riječ oporbenih prvaka:

Tako su govorili: SDP, Škoro, MOST, Bandić et. comp

Govor koji je nerazumljiv ili nejasan ne pojačava ugled govornika. Naprotiv. Kontradiktornost izjava u komuniciranju sa biračima ne može se pripisati samo pomanjkanju koncentracije nego i podcjenjivanju onih kojima su riječi upućene. Podsjećamo na neke takve izjave...

Uredništvo

Zoranov kutak

MOJI PLANOVI, MOJI SNOVI

Aleksandar Stanković: „Imate li vi kakav plan, koliko će te zadužiti ovu zemlju ako dođete na vlast, u slijedeće četiri godine?“ **Zoran Milanović:** „Imam plan. Smanjivanje duga kao udjela društvenog proizvoda. To je plan. Cilj je da se postotno smanjuje, postepeno da se smanjuje proračunski deficit od razine od četiri, tri posto, naprosto kombinacijom svih tih mjera. I veće produktivnosti i veće štedljivosti i novih investicija to je moguće.“ (**Zoran Milanović u Nedjeljom u 2, 9. listopada 2011.**)

KORISNE BUDALE

Ivan Tomac, potpredsjednik Saveza Samostalnih Sindikata Hrvatske: „Gospodine Milanoviću, da li ste kao čelnik kukuriku koalicije, spremni po dobivenim izborima hrvatskom narodu i hrvatskoj javnosti obećati i obvezati se da je vrijeme odricanja starih navika i trpljenja da dođemo na poziciju iz 2008. godine?“ **Zoran Milanović:** „Naročito me raduje što je jedan od čelnika sindikata izjavio da je potrebno odricanje i teške mjere da bi smo se vratili na 2008-u godinu.“ (**Ivan Tomac i Zoran Milanović, jesen 2011.**)

NI AUTOBUS IM NIJE BIO DOVOLJAN

„HDZ je moćna stranka. SDP također, i to sve više. Dakle u ovih osam godina - sjećam se nekada mi smo morali okupljati a HDZ je išao sam. Sad kad ja dolazim na konzultacije ja dođem zajedno sa tri partnera mi stanemo u osobni auto, a HDZ-u treba minibus...“ (**Zoran Milanović, 16. siječanj 2016.**)

Škorin kutak

E PA NE MORA...

„Ja imam i poruku za gospodina Plenkovića: kad tad će morati sjesti sa mnom. Bolje mu je prije nego kasnije“ (**Miroslav Škoro, 1. srpnja 2020.**)

JA ĆU BUDAN SANJATI

„Draga gospodo politički lideri HDZ-a i SDP-a, imam jednu lošu vijest za vas: Dolazim vam pokvariti planove. Hoću, vjerujte mi. Bit ću kao mali David koji je pobijedio bahatog i nepobjedivog Golijata i to s pomno odabranih pet kamenčića. Baš kao David svojom pračkom, pogodit ću i ja točno tamo gdje vas boli.“ (**Miroslav Škoro, 2. srpnja 2020.**)

ZIMSKI SAN

„Izborit ću se za svetost Domovinskog rata.“ (**Miroslav Škoro, 2. srpnja 2020.**)

SVI ČEKAJU, JA NE ČUJEM

„Ne želim da predsjednik republike bude korektiv ovoj lažnoj parlamentarnoj demokraciji.“ (**Miroslav Škoro, 2. srpnja 2020.**)

TAKO BLIZU, A TAKO DALEKO...

„Ne bi smjeli baš sve otkriti večeras, ali, jako blizu... Ne bih sada o tome, ali je jako blizu. Jako je blizu. U stvari, ja predlažem da se vi i ja vidimo jedanput mjesečno i da ja vama otkrivam slovo po slovo.“ (**Miroslav Škoro, 2. rujna 2020.**)

Njih dvoje

JEDAN ŠUMOM...

„Mahati danas Angelom Merkel je kao dovesti Ericha Honeckera 1989. Žena je hodajući politički leš.“ (**Nino Raspudić, 17. svibnja 2019.**)

... A DRUGA DRUMOM

„Recimo, kako izgleda, ne ulazeći u pojedine političke odluke, dobar vladar koji suvereno upravlja i kojem narod vjeruje? Recimo, možda je Angela Merkel dobar primjer toga.“ (**Marija Selak Raspudić u Nedjeljom u 2, 13. rujna 2020.**)

Ostalo

NAKON ŠTO JE USTVRDILA DA SDP NEMA NI STAV NI POLITIKU...

„Zato što od svih kandidatkinja i kandidata najbolje mogu braniti stavove i politike SDP-a u javnosti.“ (**Mirela Ahmetović, 23. rujna 2020.**)

BIT ĆU ŠEF SDP-A ZATO ŠTO ME ŽELE GLASAČI STRANKE „MOŽEMO!“

„Nedavno istraživanje agencije Ipsos pokazalo je da sam ja najprihvatljiviji od svih kandidata i kandidatkinje za novog predsjednika SDP-a biračima stranke Možemo!“ (**Peđa Grbin, 23. rujna 2020.**)

HOĆE LI MU IŠTA OSTATI?

„Svoju radnu energiju i pobjednički mentalitet prenio sam svojim kolegicama i kolegama na terenu.“ (**Branko Kolar, 23. rujna 2020.**)

KAD MALO BOLJE POGLEDAŠ...

„Ova kampanja mi je do kraja otvorila oči koliko smo ukupno loši.“ (**Mirela Ahmetović, 23. rujna 2020.**)

MOLIM VAS, MI SMO OZBILJNI (1)

„Moramo shvatiti da je vrijeme za borbu s klijentelizmom i uhljebništvom, iako tu riječ ne volim jer je često protituraju i krivo koriste, ali, nažalost, u SDP-u je u velikoj mjeri postala stvarnost.“ (**Peđa Grbin, 19. srpnja 2020.**)

MOLIM VAS, MI SMO OZBILJNI (2)

„SDP je pokazao notu klijentelizma kakvu ja u stranci ne želim vidjeti. U prvi plan smo stavili kvantitetu, a ne kvalitetu.“ (**Peđa Grbin, 24. kolovoza 2020.**)

MOLIM VAS, MI SMO OZBILJNI (3)

„U trenutku kad je započeo izborni proces u SDP-u imali smo nešto manje od 6.000 članica i članova koji su redovito plaćali članarinu ili su imali dug ne veći od šest mjeseci. Ako znamo da na papiru SDP ima 33.000 članova, onda je jasno koliki je to fiasco za ozbiljnu političku stranku.“ (**Peđa Grbin, 24. kolovoza 2020.**)

Foto: Damir Spehar / PIXSELL

JA I MOJI ŠPIJUNI

„Mnogo ljudi sada, to vam mogu reći iz osobnog iskustva, jer vidim te ljude na odborima, idem po gradskim poduzećima, na sastanke itd... veliki broj ljudi mi prilazi i kaže da ne mogu raditi svoj posao, da ne mogu ostvariti neke kvalitetne projekte, podržava me, DAJE MI NEKE TAJNE DOKUMENTE IZNUTRA, upozorava me na odborima na koje stvari, koje oni brane ispred gradonačelnika, trebam obratiti pozornost, gdje se i u kojem grmu krije zec. Znači, na neki način me upozoravaju gdje su tanke stvari, gdje su malverzacije. Znači, ima veliki broj ljudi koji žele raditi svoj posao ali za to nemaju priliku.“ (Tomislav Tomašević, 22. veljače 2020.)

DRAGI MOJ DRUŽE TITO

„Aleksandar Stanković: „Ako postanete vlast, ako budete imali većinu u gradskoj skupštini, vraćate li Trg Maršala Tita? Tomašević: „Vjerujem da će to druge stranke pokrenuti i ako dođe do te inicijative vjerujem da ćemo mi iz lijevog bloka glasati za. Međutim, hoće li to biti moj prvi potez, naravno da neće.“ (Tomislav Tomašević u emisiji Nedjeljom u 2, 22. veljače 2020.)

POPODNEVNA FJAKA

„S obzirom na broj načelnika i gradonačelnika koje imamo i da ih, nažalost, sve stignem kontaktirati u jedno popodne, onda SDP stvarno nije trebao imati razloga izbjegavati pitanje teritorijalnog preostroja.“ (Peđa Grbin, 19. srpnja 2020.)

SDP U MOM PROGRAMU

„Aleksandar Stanković: „Ako uđete u parlament, a dogodi se da osvoji vlast SDP, jeste li vi njihov mogući partner u vlasti ili možete reći rezolutno ne?“ Tomašević: „Ne, ne mogu reći ništa rezolutno zbog toga što o tome kod nas odlučuju članovi. Kod nas članovi odlučuju o svim koalicijama, predizbornim, postizbornim...“ Stanković: „Dobro, ali da vas pitam to za HDZ sigurno bi ste rezolutno...“ Tomašević: „Ne, to bi sigurno bilo ne. To bi sigurno bilo rezolutno ne, jer je to nekako u temeljima našeg statuta i naših osnovnih programskih postavki. Znači sa desnicom i krajnjom desnicom koalicije nema.“ (Tomislav Tomašević u emisiji Nedjeljom u 2, 22. veljače 2020.)

PONAVLJANJE JE MAJKA UČENJA

„Ili ćemo napraviti restart ili ćemo propasti.“ (Peđa Grbin, 19. srpnja 2020.)

JA NISAM GLJIVA!

„Prije nego što ću se učlaniti u SDP, vrlo sam detaljno proučila stranački program, a kada sam se učlanjivala, dala sam jasno do znanja, da poslije ne bi bilo čuđenja, kako ne želim u stranci biti gljiva.“ (Mirela Ahmetović, 19. srpnja 2020.)

SLUŠAMO, ALI NE ČUJEMO

„Ako ćemo i dalje tjerati po svome i ne slušati što nam birači vele, onda je to daljnji put u poraz.“ (Peđa Grbin, 30. srpnja 2020.)

AH, ZAMISLITE SAMO...

„Jedna od važnijih točaka u mojoj platformi jest to da SDP bude prepoznatljiva i jaka stranka koja će samostalno izlaziti na izbore... To je najpoštenije.“ (Mirela Ahmetović, 29. kolovoza 2020.)

VELIKE IDEJE I MALI LJUDI

„Borba socijaldemokrata i socijalista u 21. stoljeću je borba protiv ekonomske nejednakosti.“ (Siniša Hajdaš Dončić, 30. srpnja 2020.)

A DA JE TO SA SABORSKE GOVORNICE REKAO PUPOVAC?

„Hrvatska nije niti slobodna, niti demokratska, niti sigurna država...“ (Stipo Mlinarić u ime kluba zastupnika Domovinskog pokreta, rujan 2020.)

A, ŠTO ĆEMO SADA?

„Već dugo vremena gledam, promatram, slušam i vidim da SDP ima strahovitih problema unutar organizacije i u odnosu prema građanima. SDP ni u jednom pogledu ne nudi jasne i prepoznatljive politike...“ (Mirela Ahmetović u Nacionalu, 25. kolovoza 2020.)

BUM I TRES KANDIDAT

„Ti stupnjevi po Rihteru su razdrмали i moj način razmišljanja.“ (Vesna Škara Ožbolt, 27. kolovoza 2020.)

A GDJE SAM TU JA?

„Isto je. Što smo dobili iz proteklih 30 godina vladavine HDZ-a ili SDP-a koji su se smjenjivali na vlasti.“ (Milan Bandić, 2. srpnja 2020.)

MAGLA PRED OČIMA

„Ako je Zagreb pred bankrotom, onda je Hrvatska već bankrotirala, onda Hrvatske nema.“ (Milan Bandić, 9. rujna 2020.)

DRUGARSKA SAMOKRITIKA

„SDP je u krizi kadrova i politika, otuđen je od članstva i u krizi je identiteta.“ (Zlatko Komadina, 26. lipnja 2020.)

Tako je govorio Franjo Tuđman:

S vama se osjećam još mladi

Od svih političkih stranaka moderne Hrvatske najveću pozornost organiziranju mladeži i promicanju njezinih interesa pridavala je naša stranka.

Već u travnju 1989., kad je Inicijativni odbor HDZ-a bio tek osnovan, ustrojen je i poseban Odbor za mladež, koji je ubrzo potom preustao u zasebnu Sekciju za mladež HDZ-a. I prije negoli je uobičajeni stranački mehanizam HDZ-a poput mjesnih, gradskih i općinskih ograna počeo djelovati, mladež je HDZ-a uspjela razviti organizacijsku mrežu koju s pravom valja ocijeniti iznimno važnim čimbenikom u širenju stranke tijekom druge polovice 1989. i prvih mjeseci 1990.

Važnost organiziranja mladih za HDZ na vrijeme je prepoznata pa je mladež na Prvom općem saboru stranke u veljači 1990. dobila poseban prostor. Tad su napisane i prve statutarne te druge odredbe koje su regulirale status mladeži unutar stranke.

Kasnije je djelovanje stranačke mladeži, razumljivo, pratilo povijesne uspone i posrtaje HDZ-a. Na prvome mjestu naravno treba spomenuti tisuće članova Mladeži koji su nesebično sudjelovali u obrani Hrvatske tijekom Domovinskoga rata. Mnogi su poginuli ili bili ranjeni, a uskoro će uspomena na njih biti uokvirena u posebnu monografiju.

Posebno valja spomenuti da je Mladež HDZ-a redovito izlazila iz okvira obične stranačke podorganizacije i aktivno se uključivala u politički i društveni život Hrvatske. U takve aktivnosti svakako treba uvrstiti poziv za isključenje bivših djelatnika Službe državne sigurnosti komunističke Hrvatske iz javnog života, podršku prosvjedu prognanika protiv neučinkovitosti UNPROFOR-a iz ljeta 1994., deklaraciju o kraju mandata mirovnih snaga UN-a, zahtjev za reviziju pravno i moralno upitnih pretvorbi i stav da se Hrvatska približi te integrira u Europsku uniju.

Također, Mladež je HDZ-a uporno upozoravala na opasnosti ovisnosti o alkoholu i drogama te HIV-a i drugih spolno prenosivih infekcija. Mladež HDZ-a tada prednjači i u povezivanju sa srodnim narodnjačkim te demokršćanskim strankama Europe. U organizacijskom je pogledu Mladež HDZ-a u drugoj polovici 1990-ih na vrhuncu: u njezinim je redovima gotovo 61.000 mladih od 30 godina u domovini, BiH i iseljeništvu. U Hrvatskoj ima 142 gradske i općinske organizacije, dok u susjednoj BiH 53.

Današnja Mladež HDZ-a predstavlja moderno ustrojenu organizaciju koja aktivno sudjeluje u svim događanjima i aktivnostima naše stranke. Središnja tijela odlučivanja su Konvencija, Nacionalni odbor, Predsjedništvo i Nadzorni odbor, a redovito organizira posebne Sabore, na kojima se predstavnici spomenutih tijela biraju. Našim čitateljima donosimo odabrane isječke iz obraćanja dr. Franje Tuđmana mladima u raznim prigodama. A samoj Mladeži želimo jednako uspješnih novih 30 godina!

Zahvala na sudjelovanju u obrani Hrvatske, Osijek, srpanj 1994.

„Došao sam i zato da bih vam dao priznanje za ono što ste kao hrvatska mladež, HDZ-ovska mladež, dali u redovima hrvatskih obrambenih snaga, u redovima borbe za hrvatsku demokraciju, kao predstavnici više od 200 tisuća ljudi koji su sudjelovali izravno u obrambenom ratu Hrvatske. Bez vašeg sudionništva, mladosti Hrvatske, s vašom braćom starijom, s vašim očevima pa čak i djedovima, razumije se, ne bismo imali Hrvatske.“

S hrvatskom sviješću u izazove modernosti!, Osijek, srpanj 1994.

„Prema tome, budite moderni, budite suvremeni, idite naprijed, ali ne zaboravite odakle ste pošli, iz kojeg ste naroda, ne zaboravite iz kakvog ste programa nastali, ne zaboravite da idući naprijed morate sačuvati i sve pozitivne nacionalne tradicije, sada ne samo HDZ-a nego i hrvatskog naroda. Mi živimo u doba kada se Europa, kada se svijet civilizacijski integrira, ali kada se i nacionalno individualizira. Mi možemo biti pravi internacionalisti, pravi pripadnici svijeta, pravi univerzalisti, pravi kozmopoliti samo kao pravi Hrvati.“

S vama sam mlad!, Split, 27. srpnja 1996.

„Drago mi je da sam s vama, inače mlad ali s vama se osjećam još mladi. Da nismo bili mladi, ali da nismo bili starački mudri i muževno odlučni, ne bismo sada bili ovdje u vječnom Splitu, ne bismo imali svoje Hrvatske, ali bili smo sve to. I kada me već dopalo da budem među vama danas, onda dopustite da izrazim najprije zahvalnost vama, mladeži HDZ-a, a posredstvom vas i čitavoj hrvatskoj mladeži za sve ono što ste učinili, za sav prilog koji ste dali uspostavi samostalne i nezavisne, suverene i demokratske hrvatske države. Iako je to djelo svih hrvatskih naraštaja i svih slojeva, svih staleža hrvatskog naroda, ipak nužnošću povijesnog zbivanja uvijek mladi naraštaji podnose većinu tereta u svim prijelomnim povijesnim trenucima.“

Ne dopustite lutanje hrvatske politike, Zagreb, 5. lipnja 1999.

„Draga hrvatska mladeži, na vama je, prije svega, da budete svjesni u kakvom je položaju hrvatski narod živio sve do 1990-tih godina, što smo postigli, što treba čuvati, što treba razvijati. Da više ne dopustite lutanja hrvatske politike, hrvatske inteligencije.“

Mladež je budućnost Hrvatske, Osijek, srpanj 1994.

„U tom smislu zadaća vas mladih, mladeži Hrvatske u cjelini, a posebno vas mladeži HDZ-a, baš zato što HDZ nosi u svojim rukama, ali i na svojim plećima, tu zadaću i taj teret da dovrši uspostavu slobodne demokratske Hrvatske i izgradnje Hrvatske u zemlju svih sloboda, u zemlju sreće i blagostanja za sve ljude, za sve njezine građane.“

Sve ovisi o nama samima, Zagreb, 5. lipnja 1999.

„Dragi mladi Hrvati i Hrvatice! Opredijelili smo se za slobodno društvo. Kao što rekoh, ne zbog toga što smo mislili da je to put u raj posut cvijećem. Ali zbog toga što čitav razvitak u čitavom čovječanstvu pokazuje da boljeg sustava nema. Ali, da bi taj sustav bio što pravedniji, što učinkovitiji, što djelotvorniji, moramo biti svjesni da to ovisi od svakog hrvatskog čovjeka, od sviju nas, od sviju vas.“

